

UNIVERSAL  
LIBRARY

**OU\_202251**

UNIVERSAL  
LIBRARY







ಶ್ರೀ  
ದಾ ಸ ಬೋ ಧ

ತಾಳೀಕೋಟಿಯ

ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸ ಶ್ರೀಪಡ್ಮನಾಭ ಮಹಾರಾಜ ವಿರಚಿತ  
ವೇದಾಂತಗ್ರಂಥ.



ಪ್ರಕಾಶಕ:

ವೆಂಕಟೇಶ ಗಣೇಶ ಗೋವೀಕರ,  
ಶ್ರೀಮತ, ಜಾಡ. (ಕಾರವಾರ.)



# ಶ್ರೀ ದಾಸಬೋಧ.



ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ತಾಳೀಕೋಟಿ,

ಕವರಿಂದ

ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥವು.



ಪ್ರಕಾಶಕ

ವೆಂಕಟೇಶ ಗಣೇಶ ಗೋಸ್ವಾಮಿ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ, ಬಾಡವೂರು ಜನರಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು.



ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ತಾಳೀಕೋಟಿ,  
ಕವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥವು.



ಮುದ್ರಣ

ಎ. ಆರ್. ವಿವೇಕಾನಂದ; ಮೂಲಕ, ವಾಗ್ವಿಲಾಸ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್,  
ಮೈಸೂರು ಜಂಟಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ದೀಕ್ಷಾಪುಸ್ತಕ ನಿಯಮಾವಳಿ.

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ತಾಳೀಕೋಟಿ,  
ಕವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥವು.

## ಶ್ರೀ. ಉಪೋದ್ಯಾತ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಹಳೇ ಕಡಿಮೆ. ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಪಟ್ಟಿಬಿಂಬ ಹೇತುವೆಂದೆನಿಸಿದೆ. ಮತ್ತು, ಲಾಂಛನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮುಂತಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥವು ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಾರವಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳು ಈ ದುರ್ಬೋಧಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದು. ಕಂಡು, ಮುಂದುವರಿದು ಜನರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದನ್ನು ವಾಗುಪಗೋಷ್ಠರ ಶ್ರೀಮತ್ಪ್ರಮಹಂಸ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಸಿಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಹಾಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಶೇಖರಿಸಿದವು. ಅವಿದ್ಯಾನಿಗೆ ಅನುಯಯದ ಕಷ್ಟವು ಧನವಾದಂತೆ. ಮಹಾರವಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಷ್ಟಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂಭವವಾದದ್ದೇ ಆದರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಇದನ್ನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದೆಂದೆನಿಸಿ, ಯುಕ್ತಸುತಿದ್ವೈತ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸವಲ್ಲ ಬಂದ ಫಲವು. ಲೀಲಾಕೃಷ್ಣವೆಂದೆನಿಸಿದ ಸರಿಹಾರವಾದ್ದರಿಂದ ಲೀಲಾಕೃಷ್ಣವಾಗಿ ಈಗ ಭಾಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಷ್ಟು ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕಾದ ಮುದ್ರಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದವು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥದಕಡಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಓದಿ ಕೊಂಡು, ಓದುವಾಗ ಮೂಲತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಭಾರನೆನಿಸಿ ಇದರ ಎರಡನೇ ಅವೃತ್ತಿಯ ಮೇಲ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಆತಪ್ಪುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡುವೆವು ಮತ್ತು ಆದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಶರಣರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕ.

### ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ.

ಗಲಗಲ ನೇ ಇದ್ದುಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳೇ ಮೂಲವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿ ತಮ್ಮ ತತ್ವ ಬೋಧಾಲಯ ಶಿಲಾಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಸಿದ ಈ ದಾಸ ಬೋಧವು ಇದೀಗ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಹಾಗೇ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಸಾಂದರ್ಭವನ್ನು ಸಿಗಬಹುದೇ? "ನುಡಿ ವೇದವೆನಿಸಿ" ಎಂಬತರಹದ್ದೇ ಭಾಷೆ !



॥ ॐ ॥



ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮಹಂಸ ಪದ್ಮನಾಭಮಹಾರಾಜ ತಾಳಿಕೋಟಿ.

ನಮಃ ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭಾಯ ಹಂಸರೂಪ ಧರಾಯಚ |  
ಸದಾನಂದ ನಿಮಗ್ನಾಯ ಜಿತಗೋಗುರುರೂಪಿಣಿ ||

೦೮೯೪ ನೇ ಇಸವಿ)

ಶಿಷ್ಯ :- ಹರಿ, ಶ್ರೀಪಾದ, ವಾದೀಕರ.



## ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯು.

| ಭಾಗ | ವಿಷಯಗಳು.   | ಪೃಷ್ಠ |
|-----|--|-------|
| ೧   | ಮಂಗಳ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಂಗಳು  | ೧     |
| ೨   | ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ವರ್ತನದೊಳಗಣ ಭೇದಗಳು.   | ೨     |
| ೩   | ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥ ಉಪಾಯ  | ೩     |
| ೪   | ಕರ್ಮೋಪಾಸನೆಗಳ ಫಲಗಳು.  | ೩     |
| ೫   | ಸಾಧನಚತುಷ್ಪಯ ಕಥನಂ.  | ೫     |
| ೬   | ಮೋಕ್ಷ ಲಕ್ಷಣಂ.  | ೪     |
| ೭   | ಸ್ವ ಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷಣಂ  | ೫     |
| ೮   | ನಿರ್ಬಿಕಲ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆ ಹೃದಯಾತ್ಮಕಾ ? ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಮಾಧಾನ  | ೮     |
| ೯   | ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಸ್ಮಾರೋಪ ಮಾಯೆಯು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗದೆ ಜಗತ್ ಸಂ ಮಾಡತಕ್ಕಂಧದ್ದು ಗುಣವಕಾರಣ.   | ೬     |
| ೧೦  | ತ್ರಿಗುಣ ಲಕ್ಷಣಂಗಳು.   | ೭     |
| ೧೧  | ವಾಪುಷ್ಯಂಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಮತ್ತು ಫಲಗಳು.  | ೮     |
| ೧೨  | ಅನ್ಯರ್ಥೋಪಮಧರ್ಮಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದ್ದು ಗುಣಗುಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಲ್ಲ.  | ೮     |
| ೧೩  | ಕರ್ಮ ಖಂಡಣಂ.  | ೧೦    |
| ೧೪  | ಕರ್ಮಜ್ಞಾನ ಸಮಾಚ್ಚಯ ಖಂಡಣಂ.   | ೧೧    |
| ೧೫  | ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಿರುಪಾಧಿತ್ವ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.  | ೧     |
| ೧೬  | ಪಂಚಧಾ ಮುಕ್ತಿಗಳು.   | ೧೨    |
| ೧೭  | ಸದ್ಗುಣ ಲಕ್ಷಣ, ಗುಣಗಳಿಗೆ ಶರಣುಹೋಗುವಂತಿ ಮತ್ತು ಗುಣಭಕ್ತನು ಜ್ಞಾನವಾಗದೆ ಮರಣಹೊಂದಿದಾಗ್ಯೂ ಅವನಿಗುತ್ತಮ ಗತಿಯು.                              | ೧೪    |
| ೧೮  | ಉಪಕ್ರಮ, ಪಂಚೀಕರಣ, ಪಿಂಡಗಳಲ್ಲ ಜೀವರೂಪಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಪ್ರಸೇಶ, ಅದರಿಂದವನ ಈಶ್ವರತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾಸಿ ಯಿಲ್ಲಂಬುವದು, ಈಶಸ್ಪಷ್ಟ, ಜೀವಸ್ಪಷ್ಟಗಳ ವಿಭಾಗಗಳು | ೧೫    |
| ೧೯  | ಜೀವನು ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾಶಿಸಿದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನೆ ಆಗುತ್ತಾನೆ  | ೧೯    |
| ೨೦  | ಕೂಟಸ್ಥ ಲಕ್ಷಣ, ಜೀವಲಕ್ಷಣ. ವಿಶೇಷಣಂಗಳಂ ಬಾಹ್ಯ ಉದ ಜೀವನು ಕೂಟಸ್ಥರೂಪನೇ ಆದ್ದಾನೆ.   | ೨೦    |
| ೨೧  | ಕೂಟಸ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಂಗಳ ಅಭೇದತೆಯು.   | ೨೧    |

| ಭಾಗ. | ವಿಷಯಗಳು.   | ಪೃ.ಸ್ಯ. |
|------|--|---------|
| ೨೨   | ಮಹಾವಾಕ್ಯವಿವರಣೆ.  | ೨೨      |
| ೨೩   | ಜಹದಾದಿ ಮೂರು ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಮತ್ತು ಭಾಗತ್ಯಾಗ ಲಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಮಹಾವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರವು. | ೨೩      |
| ೨೪   | ಮನನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಸಂಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು. ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಧಿಯು, ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಸಂಚಿತಾದಿ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳಿಲ್ಲ | ೨೫      |
| ೨೫   | ಸಂಚಿತಾದಿ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು.   | ೨೬      |
| ೨೬   | ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು.   | ೨೮      |
| ೨೭   | ಆತ್ಮಾ ಹಾಗು ಜಗತ್ ಇವುಗಳು ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇವುಗಳ ಏಕತ್ವವು.                  | "       |
| ೨೮   | ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವು.  | ೨೯      |
|      | ಪ್ರಕರಣ   |         |
| "    | ೧ ಸೂಕ್ಷ್ಮಲೋಹ ನಿರಸನಂ.   | "       |
| "    | ೨ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇಹ ನಿರಸನಂ<br>ವಿಭಾಗ  | ೩೫      |
| "    | " ೧ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇಹ ನಿರಸನದ ೧ ನೇ ಪ್ರಕಾರವು.  | "       |
| "    | " ೨ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾದ್ಯುಪಾಧಿಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ.     | ೩೬      |
| "    | " ೩ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಕಲ್ಪನಾಮಾತ್ರವದೆ.   | ೩೮      |
| "    | " ೪ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಕೋಟ್ಯವಧಿವಾಸನೆಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲ.                        | ೩೯      |
| "    | " ೫ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹ ನಿರಸನದೈರಡನೇ ಪ್ರಕಾರವು.   | ೪೦      |
| "    | ೬ ಕಾರಣದೇಹ ನಿರಸನಂ.  | ೪೧      |
| "    | ೪ ಮಹಾಕಾರಣದೇಹ ನಿರಸನಂ.   | ೪೩      |
| ೨೯   | ಗ್ರಂಥ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ.  | ೪೪      |

# ದಾಸಬೋಧ

೧ ನೇ ಭಾಗ.

ಮಂಗಳ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳು.

- - - - -

|| ಶ್ಲೋಕ || ಅಖಂಡಮಾನಂದನುರೂಪಮೇಕ |  
ಮದ್ವೈತಮಪ್ರಾಣಮಜಂ ಸುಶಾಂತಂ ||  
ನಿತ್ಯಂ ನಿರಾಕಾರಮಕಲ್ಪಕಂಠಂ |  
ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಂ ಸತತಂ ನಮಾಮಿ || ೧ ||  
ಪರಾತ್ಪರಂ ಶುದ್ಧಮಕಲ್ಮಷಂ ಶಿವಂ |  
ನಿರಿದ್ರಿಯಂ ಪೂರ್ಣಮಭಿದ್ರವ್ಯಕ್ಷರಂ ||  
ಅಗ್ರಾಹ್ಯಮದೃಶ್ಯ ಮಭೇದಸುದ್ವಯಂ |  
ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಂ ಸತತಂ ನಮಾಮಿ ತಂ || ೨ ||

ಹಿಂಜ್ಞಾನೋಬ್ಬ ಪುಣ್ಯವಂತ ಮನುಷ್ಯನು ಸರ್ವಸಂಸಾರ ದುಃಖ ರೂಪವದೆಂದಂದು ಅದನ್ನೆದುಟ್ಟು ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ಶರಣಹೋದನು ಅಲ್ಲಿ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣವದನ ಸದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗ ಪ್ರಣಿ ಪಾತವಂ ಮಾಡಿ ನಡ್ಬದ್ದೊಂದು ವಿಚ್ಛೇದನೆಯಾದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಗುರುಗಳು ಅಭಯವಂ ಕೊಟ್ಟನೇನೆಂದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ಗುರುಗಳೇ ಈ ಖೇನಂಗೆ ಬಂಧ ವಾವದು? ಇದನ್ನೆನಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು:— ಹೇ ಬಾಲಕಾ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನವೇ ಬಂಧವು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ದಯಾಸಾಗರಾ ಮೋಕ್ಷವು ಯಾತರಿಂದಾಗುತ್ತದೆ ?

ಗುರುಗಳು:— ಸ್ವ ಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ.

### ೨ನೇಭಾಗ.

ಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನಿ ಜನರ ವರ್ತನದೊಳಗಣ ಭೇದಗಳು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಜ್ಞಾನಿ ಹಾಗೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ವರ್ತನದಲ್ಲಿ ಭೇದವಾವದು ?

ಗುರುಗಳು:— ಅಜ್ಞಾನಿಯು ತಾನು ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯದನೇಕ ವಿಕಾರಗಳುಳ್ಳ, ಜಡ, ಸಾಶಿವಂತ, ದುಃಖರೂಪವಾದ ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಕಾರಣವೆಂಬ ದೇಹತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ, ಹಾಗಿದರಲ್ಲಿಯೂ ಅನ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಮಕಾಶಂಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿ; ಅವುಗಳು ವಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದ ಕಾರಣ ಚಿಂತೆ ದುಃಖಂಗಳನ್ನು ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿಯು ನಾನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಾದ್ವಯಾದ್ವೈತನಿದ್ದೇನೆ, ಹಾಗೂ ಸರ್ವದ್ವೈತವೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಕಲ್ಪಿತವದೆಂದೊಡೆ ಸತ್ಯತ್ವದಿಂದದು ಇಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ; ಆದಕಾರಣ ಚಿಂತೆ ಶೋಕಂಗಳಂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನಿಯು ನಾನೇ ದೇಹವೆಂದು ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ; ಆ ಕಾರಣ ತನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣದ್ದೆಲೆಯಿಂದ ವಿಷಯಂಗಳನ್ನಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರೂಪದಿಂ ನೋಡುತ್ತಾನಾದಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಷಯಂಗಳ ಜರೂರ ಎಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯಾಚ್ಛಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನಿಯು ತಾನೇ ಆನಂದ ರೂಪನೆಂದರಿಯುವದಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯಗಳಿಂದಲೇ ಸುಖವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಿಯು ತಾನೇ ಆನಂದ ನೆಂದರಿದಕಾರಣ ತನ್ನಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಜ್ಞಾನಿಯು ಸ್ವದೇಹ ಮತ್ತು ಸ್ವಕುಟುಂಬಗಳ ಪೋಷಣೆಗಲೆಯಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಯು ಪ್ರಯತ್ನವಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಅದಿಲ್ಲ ಜಗತ್ಯದ ಸತ್ಯ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿರುವದು. ಪರಂತು ಅಜ್ಞಾನಿಗೆ ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಬುದ್ಧಿ ಯಿದ್ದಮೂಲಕ ಅದು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೋಗುವದೊಡೆ ಹ್ಯಾಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತ್ವಬುದ್ಧಿ ಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದಾಗುವದಿಲ್ಲ

### ೩ನೇ ಭಾಗ.

ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತೃರ್ಥ ಉಪಾಯ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ದೇಶವೆಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗಾವಾವ ಕರ್ಮಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಿ-  
ತವೆಂದು ನೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೋ ಆ ಕರ್ಮಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಿರ-  
ಬೇಕು, ಮತ್ತು ಅವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳೆಂಬಿಲ್ಲಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಆಹಿತವೇ  
ಆಗುವದೆಂದರಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಈಶ್ವರನ ಭಜನೆ, ಪೂಜನೆ,  
ಧ್ಯಾನ, ಮುಂತಾದ್ದು ಪಾಸನೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು

## ೪ನೇ ಭಾಗ.

ಕರ್ಮೋಪಾಸನೆಗಳ ಫಲಗಳು.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ವಿಹಿತಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಉಪಾಸನೆ ಇವುಗಳ ಫಲಗಳಾವವು ?  
ಇವನ್ನೆನಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕು.

**ಗುರುಗಳು** — ವಿಹಿತ ಕರ್ಮವಂ ಮಾಡೋಣದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾದ್ಯ ಮೊತ್ತ  
ದೊಳಗಣ ಅಥವಾ ಇಹಲೋಕದೊಳಗಣ ಭೋಗಗಳ ಕಾಮನೆ ಯಿದ್ದೊಡೆ  
ದೊಹ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಅದು ಸಫಲವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು  
ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣವಾಗಲೆಂದು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಸಕಲವಾಪಂಗಳ ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಚಿತ್ತ  
ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಚಿತ್ತವು ಏಕಾಗ್ರವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು  
ಹಿಂಗದೊಡೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳು ತಮ್ಮಿಂದತಾವೆ ಉದ್ಭವಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ.

## ೫ ನೇ ಭಾಗ.

ಸಾಧನ ಚತುಷ್ಟಯ ಕಥನಂ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ನಾಲ್ಕು ಸಾಧನಗಳಾವವು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಶಮಾದಿಸತ್ಯ, ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವವು.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ವಿವೇಕವೆಂದೊಡೆನು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ನಿತ್ಯವಸ್ತುವಾವದು ಮತ್ತು ಅನಿತ್ಯವಸ್ತುವಾವದೆಂಬದನ್ನು  
ವಿಚಾರಿಸಿ, ಒಬ್ಬತ್ತನೊ ನಿತ್ಯವಿದ್ದಾನೆ, ತದನ್ಯತ್ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಗಳನಿತ್ಯ ಅವೆ  
ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದೇ ವಿವೇಕವು.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಹೇ ನಿಃಸಂಗನೇ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದೊಡೆನು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಆತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯಹೊರ್ತು ಅನ್ಯಪದಾರ್ಥವನ್ನಿಚ್ಛಿಸದಿರುವದು

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಶಮಾದಿ ಸತ್ಯವೆಂದೊಡೆನು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಶಮೆ, ದಮೆ, ತಿತಿಕ್ಷೆ, ಉಪರತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸಮಾಧಾನ  
ಗಳೆಂಬಾರು ಕೂಡಿದಕ್ಕೆ ಶಮಾದಿಸತ್ಯವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಷ್ಯ: - ಶಮಮೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು:— ವಿಷಯದಕಡಿಗೆ ಹೊಂದಂಥ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವದು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ವಿಷಿತೇಂದ್ರಿಯನೇ ದಮಮೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು:— ವಿಷಯದಕಡಿಗೆ ಹೊಗುವಂಥ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಂ ಅರ್ಪಿಸುವದು.

ಶಿಷ್ಯ:— ತಿತಿಕ್ಷೆಯೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು:— ತನನ್ಯಾಯವಂ ಮಾಡದಾತಾದರೂ ತನಗೆ ತ್ರಾಸವಂ ಕೊಟ್ಟಿರದನ್ನು ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೆ ಸಹನಮಾಡುವದು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಉಪರತಿಯೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಸವ ಕರ್ಮಂಗಳನ್ನ ತತ್ಸಾಧನವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಪುತ್ರ, ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವದು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ತಂದಿಯೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಗುರು ವೇದಾಂತ ವಾಕ್ಯಗಳೊಳಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವು

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ಶಾಂತಾ ಸಮಾಧಾನಮೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಪಂದಾಂತಶ್ರವಣವಿಳಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವದು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವ ಮೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಮೊನ್ನೆನ ದೃಢತರದ ದಿಚ್ಛೆಯು.

## ೬ ನೇ ಭಾಗ.

### ಮೋಕ್ಷ ಲಕ್ಷಣಂ

ಶಿಷ್ಯ:— ಮೋಕ್ಷವೆಂದೊಡೆನು ?

ಗುರುಗಳು — ಹೇ ಪತ್ರ ಇವರುತ್ತವಂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆ; ಪರಂತು ಅದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲೆಂದು ಶೂರುತ್ತಿರುವರೆ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಶ್ರವಣಮಾಡು. ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮವೇ ಕಾರಣವು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪಾಪವು. ಪಾಪಕ್ಕೆ ಜ್ಞಿಹಿತಮುಂತಾದವುಗಳು ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ದ್ವೈತ ಸತ್ಯವದೆ ಮತ್ತು ನಾನು ದೇಹ ವಾಣಾದಿಗಳೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸ್ವಪ್ನಗೊಳವದ ಅಜ್ಞಾನವು. ಹೀಗಿದ್ದಕಾರಣ ಸ್ವಪ್ನಗೊಳವದ ಜ್ಞಾನದಿಂ ಆ ಅಜ್ಞಾನವಂ ನಾಶಿಸಿಗೊಡೆ ವ್ಯಕ್ತದ ಬೊಡ್ಡಿಯನ್ನು



ಕಡಿದೊಡೆ ಆ ಹತಮೂಲವುಳ್ಳವನು ಹ್ಯಾಗೆ ತನ್ನಿಂದತಾನೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಂಸಾರವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಮಗೆ ದುಃಖಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮನಿಯು ಸಮಜನು ಪರಮಾನಂದ ರೂಪನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಪೋಷ್ಣವೆಂದನ್ನತ್ತರೆ

## ೭ನೇ ಭಾಗ.

### ಸ್ವಸ್ವರೂಪಲಕ್ಷಣ.

ಶಿಷ್ಯ — ಹೇ ದಯಾಪ್ತೇ ಸ್ವಸ್ವರೂಪವೆಂದೊಬೊನು ?

ಗುರುಗಳು — ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಆತ್ಮದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ರೂಪ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಸತ್ಯಮುಕ್ತ ಸತ್ಯಬುದ್ಧ ಸತ್ಯರತ್ನ ಸ್ವಭಾವವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮವು ಸ್ವ ಸ್ವರೂಪವು ಪರಂತು ಉತ್ಪನ್ನಮಗಳಾದರಿವನ್ನಿಲ್ಲ; ಯಾವೆಂದೊಡೆ ಇದಲ್ಲ ವಾದೆನನ್ನದಿಗಳ ಸ್ವರೂಪಿಲ್ಲ ಶ್ರುತಿಯಾದರಿದೇ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಶ್ರುತಿ (ಯತೋ ವಾಚೋನಿವರ್ತಂತೇ ಅಸ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ.)

## ೮ನೇ ಭಾಗ.

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಹ್ಯಾಗಾಯ್ತು

ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಮಾಧಾನ.

ಶಿಷ್ಯ — ಸತ್ಯ ರುದ್ಧ ಬುದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನವು ಹ್ಯಾಗಾಯ್ತು ?

ಗುರುಗಳು — ಹೇ ವಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನಗಳು ಸತ್ಯತ್ವದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ; ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಘಟಿಸಿದವು.

ಶಿಷ್ಯ — ಬ್ರಹ್ಮವು ನಿತ್ಯನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕವಿರಲಾಗಿ ಅದರೊಳಗೆ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪನೆ ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ?

ಗುರುಗಳು — ವಿಚಾರದಿಂದ ನೋಡಿದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲ ಕಲ್ಪನೆಯುತ್ಪನ್ನವೇ ಆಗಿಲ್ಲ ಪರಂತು ಉಪಕ್ರಮವೇಳುವಾಗ್ಗೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ವಿಚಾರದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯುತ್ಪನ್ನವಾಯ್ತೆಂದೆಂಬುದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲೆಂದೆಂಬುದಾದರೂ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇರುವದು. ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರ ಶ್ನೋತ್ತರಾದಿಗಳು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ ಇದರದೇಶಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆ ಯುತ್ಪನ್ನವೇ ಆಗಿಲ್ಲ ಇದೇ ಸತ್ಯವು ಕದಾಚಿತ್ ಮಂದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಉಪಕ್ರಮವಂ ಹೇಳುವಗೋಸ್ಕರ ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥೂರ್ತೀಕರಣ ಮೂಲೆಯುತ್ಪನ್ನವಾಯ್ತೆಂದು

ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಕಾರಮಾಡುವಂಥಾದ್ದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೇ ?

## ೯ ನೇ ಭಾಗ.

ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ ಮಾಯೆಯು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ  
ಲೀನವಾಗದೆ ಜಗತ್ವನಂ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥದ್ದಾಗುವ ಕಾರಣ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ ಮಾಯೆಯುಂಟಾಯ್ತು ; ಅದು ಯಥಾರ್ಥವಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಷಯ ಮಾಡುವಂಥದ್ದದೆ ಅವಕಾರಣ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಬೇಕು. ಪರಂತು ಹಾಗಾಗದೆ ಜಗತ್ವನಂ ಮಾಡ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಹ್ಯಾಗಾಯ್ತು ?

ಗುರುಗಳು:— ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾರುವಾಡದೆ ಜಗತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂಚಮಹಾಭೂತಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರುಗುಣಗಳುತ್ಪನ್ನವಾದವು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಅವು ಹ್ಯಾಗೆ ?

ಗುರುಗಳು:— ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ದಾವಅವಕಾಶವೋ ಅದೇ ಆಕಾಶವು. ಅವ ಚಾಂಚಲ್ಯವೋ ಅದೇ ವಾಯು. ವಾಯುವಿನೊಳಗೆ ಸೀತೋಷ್ಣಗಳೆಂಬ ಭೇದಗಳಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ; ಅವುಗಳೊಳಗಣ ಉಷ್ಣತ್ವವೇ ಅಗ್ನಿಯು. ಮತ್ತು ನೀತತ್ವವೇ ಆಕಾಶ. ವಾಯುವಿನ ಜಡತ್ವದಿಂದ ಗಡಗಳು ಮುರಿಯು ತ್ತವೆ; ಅವಕಾರಣ ವಾಯುವಿನೊಳಗೆ ಜಡತ್ವವದೆ; ಅದೇ ಪೃಥ್ವಿಯು. ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವೇ ಸತ್ವಗುಣ, ನಾನೆಂಬ ಹಂಕಾರವೇ ರಜೋಗುಣ, ಮತ್ತು ಅಬ್ರಹ್ಮ ಪದಾರ್ಥವಿಲ್ಲದೆ ನಾನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುದೇ ಮೂಢತ್ವ ಅದೇ ತಮೋಗುಣವು. ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕಚೈತನ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತ ಚೈತನ್ಯಗಳು ಕೂಡಿ ಅವ ಈಶನೋ ಅವನು ಮಾಯಾಭಿಮಾನಿ ಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂರು ಗುಣಗಳು ಆತನಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಪರಂತು ಅವು ಶುದ್ಧವೆ. ಜೀವನ ಗುಣಂಗಳಂತೆ ಮಲೀನ ಗಳಲ್ಲ. ಆ ಗುಣಂಗಳಯೋಗದಿಂದ ಈಶ್ವರನು ರಜೋಗುಣದಿಂದುತ್ತಪ್ಪಿ, ಸತ್ವಗುಣದಿಂದ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ತಮೋಗುಣದಿಂದ ಲಯವಂ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಯೆಯು ಜಗತ್ವಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವಿಕ ಕಾರಣ ವಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ವನಂ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಾಯ್ತು.

## ೧೦ ನೇ ಭಾಗ.

### ತ್ರಿಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಸತ್ತ್ವಗುಣಮೆಂದೋಡೇನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವೇ ಸತ್ತ್ವಗುಣವು

ಶಿಷ್ಯ:— ರಜೋಗುಣ ಮೆಂದೋಡೇನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಎಳ್ಳೆ ಅಜ್ಞಾನಮಿಶ್ರಿತ ಜ್ಞಾನಮೆಂದೋಡೆ ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಸಂಶಯಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನವೇ ರಜೋಗುಣವು.

ಶಿಷ್ಯ:— ತಮೋಗುಣ ಮೆಂದೋಡೇನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಮೂಢತ್ವವು,

## ೧೧ ನೇ ಭಾಗ.

### ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಮತ್ತು ಫಲಗಳು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಪ ಪಮೆಂದೋಡೇನು ?

ಗುರುಗಳು:— ದಿವಿತ್ವಕರ್ಮವಂ ಮಾಡದಿರುವದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವಿಹಿತವಂ ಮಾಡೋಣದರಿಂದಾಗುವ ದೋಷವೇ ಪಾಪವು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಪುಣ್ಯಮೆಂದೋಡೇನು ?

ಗುರುಗಳು:— ದಿವಿತ್ವಕರ್ಮವಂ ಮಾಡೋಣದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವಿಹಿತವಂ ಮಾಡದಿರುವದರಿಂದಾಗುವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೋ ಅದೇ ಪುಣ್ಯವು

ಶಿಷ್ಯ:— ಪಾಪದ ಫಲ ದಾವದು ?

ಗುರುಗಳು:— ನಿರಾತರ ಚಿಂತೆ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪಕೀರ್ತಿ, ಮುಂದೆ ಯಮದಂಡ, ಹಾಗೂ ನರಕವಾಸವು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಪುಣ್ಯದಫಲವಾವದು ?

ಗುರುಗಳು:— ಚಿತ್ತ ಸಮಾಧಾನವಿರುವದು, ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿ ಯಾಗುವನು, ಸಕಾಮಪುಣ್ಯಕರ್ಮವಂ ಮಾಡಿದೋಡೆ ಇಚ್ಛಿತಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಾಮವಂ ಮಾಡಿದೋಡೆ ಪಾಪಕ್ಷಯವಾಗಿತ್ಯರಾನುಗ್ರಹದಿಂ ಸಹ್ಸರು ಸಂಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು.

## ೧೨ ನೇ ಭಾಗ.

ಅನ್ಯವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ  
ಗೃಹಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಲ್ಲ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಸ್ವ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಲ್ಲ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ ಆದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದಂಥ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಫಲದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದೀತೋ ? ಇಲ್ಲೋ ?

ಗುರುಗಳು:— ಅಧಿಕ ಫಲವಂತು ಶಿಗಪು; ಪರಂತು ಅವರು ಈಶ್ವರನ ವೇದರೂಪಮಾದಾಜ್ಞೆಯನ್ನಲ್ಲಂಘಿಸಿದಬಗ್ಗೆ ಅಪರಾಧಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪುರಾಣದ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ದಾರೂ ವೇದಾಜ್ಞೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ದಾರು ನೀಚರು ವೇದಾಜ್ಞೆಯನ್ನಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನಡೆದರೋ ಅವರಪಕೀರ್ತಿಯು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಜನರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಪರಧರ್ಮಾಚರಣವಂ ಮಾಡಬಾರದು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳ ಕರ್ಮವಂ ಮಾಡದೆ ಅನ್ಯವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳ ಕರ್ಮವಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ದೇಶದಸಹ ಅಹಿತವೇ ಆಗುವದು. ಹ್ಯಾಗಿದೇಶದ ವಾಯ್ದೀ ಹಾಗೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು

ಶಿಷ್ಯ:— ಸ್ವಧರ್ಮತ್ಯಾಗದಿಂದ ಈ ದೇಶದ ಅಹಿತವು ಹ್ಯಾಗೆಯು ? ಇದನ್ನೆನಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು:— ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವುಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಧರ್ಮವಂ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠಮಾಡ ವೈಶ್ಯಾದಿಕರ ಧರ್ಮವಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದವರ ಶೂರತ್ವವು ನಷ್ಟವಾಯ್ತು. ಬ್ರಿಗ್ಗೇ ಪರದೇಶೀಯ ಜನರು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಿತದಸಲುವಾಗಿ ಬೇಕಾದಪ್ರಕಾರ ಏತದ್ದೇ ಶೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ದರಿದ್ರಿಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಅವರ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ದಂಡಿ ಸುವಂಥ ಬಲವಾನ್‌ರು ದಾರೂ ಉಳದಿದ್ದಿಲ್ಲ. [ಯಥಾರಾಜಾ ತಥಾಪ್ರಜಾ] ಈ ವಚನದಪ್ರಕಾರ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜರಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು ಆ ಆಚರಣವು ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಿವ, ಕಾರಣ ಆ ಜನರಿಗೆ ಶಾಸನವಾಗದೆ ಉತ್ತೇಜನವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಧರ್ಮನಾಶ, ಅದರಿಂದ ಸ್ವಶಕ್ತಿನಾಶ ಅದರಿಂದ ಸ್ವಮಾನಧನಂಗಳನಾಶವಾಗಿ ಈ ದೇಶವು ಅತ್ಯಂತ ನಿಕ್ಕಷ್ಟವಸ್ಥೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯ್ತು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಸ್ವಧರ್ಮಚರಣತ್ಯಾಗವು ದುಃಖದ ವದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ

ಮನುಷ್ಯನು ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಬಹಳ ಹಿತವಾಗುವದು. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ದಾವದಾದರೂ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಂದಿಯ ಅವಯವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ಇರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ತಂದಿಯು ಮಾಡಿದ ಧಂದೆ ಯನ್ನೇ ಮಗನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಸುಧಾರಣೆ ಯಾಗುವದೋ ಹಾಗೆ ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದ ಧಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದಲ್ಲಿ ಆಗದು. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಪರಂಪರೆಯಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದೆಂದಮೇಲೆ ಪರಧರ್ಮಚರಣೆ ಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕವಶ್ಯವೇನು? ಇರಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳದ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಯುವದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನಿಂದತಾನೇ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದಪ್ರಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಹೋದೊಡೆ ಜೀವಗಳು ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನೇ ಭೋಗಿಸುವರು. ಇದರ ದೆಶೆಯಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಯ ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡಿಯುವದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:—** ಹೇ ಸರ್ವಜ್ಞನೇ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡಿಯೋಣದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಹ್ಯಾಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುತ್ತದೆ?

**ಗುರುಗಳು—** ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಂತ್ಯಜರ ವ್ಯವಹಾರವು ಮಾಡ ಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವಂಥದ್ದದೆ; ಪರಂತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ವಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಿದ್ದದ್ದ ರಿಂದ ಸ್ವಧರ್ಮ ಲೋಪವಾದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಿ ಸ್ವಧರ್ಮಚರಣದಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಾಧೀನವಾಯ್ತೋ ಇಲ್ಲೋ? ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಧರ್ಮನಿಷ್ಠನ ಮನಸ್ಸು ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳಮೇಲೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳ ಕಡಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಸ್ವಧರ್ಮವಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಹೋಗಿಲ್ಲಾ ದೊಡೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಾಧೀನವಾಯ್ತೋ ಇಲ್ಲೋ? ಇರಲಿ ಸರ್ವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಹೋದರೆಲ್ಲಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರರ ಜರೂರ ವಿಶೇಷವಾಗುವದು; ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುರುಷನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹಾಗು ಪುರುಷಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಯಿರುವದರಿಂದ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯು ಪರಸ್ಪರರಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಗಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರರ ಜರೂರವಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವಜಾತಿಗಳ 'ಪ್ರೇಮವು ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲಾಗುವದು. ಹ್ಯಾಗೆಂದಲ್ಲಿ ಕೇಳು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಪರಮಾರ್ಥಸಂಬಂಧದ ಜ್ಞಾನ, ವೈವಹಾರನೀತಿ, ರಾಜನೀತಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದೇ ಪ್ರಾಪ್ತ ವಾಗುವವು. ಹೀಗಿದ್ದಮೇಲೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಪ್ರೇಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಮೇಲೆ ಸಹಜವೇ ಇರುವದು. ಮತ್ತು ಪಶು, ಹಾಗು ಇತರ ದುಷ್ಟಜೀವಂಗಳೆಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿ

ಗುಣದ್ರವವಾಗದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಡುವದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಕಡೆಗೇ ಇದ್ದೊಡೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಪ್ರೇಮವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನೇಲೆ ಸಹಜವೇ ಆಗುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ವಜಾತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವ್ಯವಹಾರಂಗಳಿಂದೇ ನಡೆಯುತ್ತಹೋದೊಡೆ ಸರ್ವಜಾತಿಗಳ ಜನರು ಪರಸ್ಪರರಿಗೆ ಪ್ರೀಯರಾಗುವರು ಮತ್ತು ಹೀಗಾಗುವದರಿಂದ ಸರ್ವರ ಹಿತವೇ ಆಗುವದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದಿಂದೇ ವರ್ತನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಶ್ಲೋಕ[ಸ್ವಧರ್ಮೇ ನಿಧನಂ ಶ್ರೇಯಃ ಪರಧರ್ಮೋ ಭಯಾವಹಃ] ಇತಿ,

## ೧೩ನೇ ಭಾಗ.

### ಕರ್ಮಖಂಡಣಂ.

ಶಿಷ್ಯ:—ಹೇ ಉಪರತಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ [ಕರ್ಮ ಕೈವಹಿ ಸಂಸಿದ್ಧಿಮಾಸ್ಥಿತಾ ಜನಕಾದಯಃ] ಈಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದರಮೇಲಿಂದ ಕರ್ಮದಿಂದೇ ಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದಿದ್ದು; ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನನೇಸಾಧನವು. ಅನ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಪ್ರಕಾರ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಆದರಿದರೋಗಾ ವಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ?

ಗುರುಗಳು:— ಹೇ ವತ್ಸ ಕರ್ಮದಿಂದೇ ಮೋಕ್ಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಮತವಿದ್ದೊಡೆ [ ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರಪಠೇಲ್ಲೋಕ್ತೋ ನಾನಾ ಜೈವತ ಪೂಜನಂ || ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಿನಾಸಾರ್ಥ ಸರ್ವಕರ್ಮನಿರರ್ಥಕಂ ] ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಪಠಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜನಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಅನುಗ್ರಹಪಡಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಸರ್ವಕರ್ಮವು ವ್ಯರ್ಥವದೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು ? ಇದರಮೇಲಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಸಂಸಿದ್ಧಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಬದಲಾಗಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗು ಕರ್ಮದಿಂ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ಇದಕ್ಕೆಶ್ರುತಿಪ್ರಮಾಣವಾದರುಂಟು ಶ್ರುತಿ [ ಧರ್ಮೇಣಸಾಪ ಮಪನುದತಿ ] [ನಕರ್ಮಲಿಪ್ಯತೇನರೇ] ಇತಿ ಮೋಕ್ಷವೆಂದೊಡೆ ಆಜ್ಞಾನನಿವೃತ್ತಿಯು ಅದು ಕರ್ಮದಿಂ ಹ್ಯಾಗಾದೀತು ? ಯಾಕೆಂದೊಡೆ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳು ಜಡಗಳದ್ದಕಾರಣ ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧಿಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನವು ಆಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವದೆ; ಆದಕಾರಣ ಜ್ಞಾನದಿಂದೇ ಆಜ್ಞಾನನಿವೃತ್ತಿಯು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

## ೧೪ನೇ ಭಾಗ.

ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಸಮುಚ್ಚಯ ಖಂಡಣಂ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ತಾತ [ ಉಭಾಭ್ಯಾಮೇವಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ] ಇತ್ಯಾದಿ ನಚ ನಂಗಳಿಂದ ಶ್ರುತಿಯು ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಂಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವಂ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಹೀಗಿದ್ದು ನೀವು ಉಪರತಿಯೆಂದೊಡೆ ಕರ್ಮತ್ಯಾಗನೆಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಿದಿರಿ ?

ಗುರುಗಳು:— ಎಲೈ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಹಂಕರ್ತೃಭಾವವು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವು ಆ ಭಾವದ ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಂಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವು ಹ್ಯಾಗಾದೀತು ? ನೀನು ಹೇಳಿದ ಶ್ರುತಿಯು ಭಾವಾರ್ಥವಿಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದಲ್ಲೋ ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಉಪಾಸನೆ, ಹಾಗೂ ಕರ್ಮ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಮಾಡೋಣದರಿಂದ ಈಶ್ವರಕೃಪೆಯಿಂದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳ ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಜೀವನು ಭವಸಾಗರದಾಟ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ( ಅವಿದ್ಯೆಯಾಮೃತ್ಯುಂತೀರ್ತ್ಯಾವಿದ್ಯೆಯಾಮೃತಮಶ್ನುತೆ ) ಈ ಶ್ರುತಿವಚನವಾದರೂ ಹೀಗೇ ಅದೆ ಇದರಮೇಲಿಂದ ಜ್ಞಾನದಹೊರ್ತು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕನೈಸಾಧನವಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ತಮಸ್ಸನ್ನು ನಾಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃನೇ ಸಮರ್ಥನಿದ್ದಾನೆ; ಆದಕಾರಣ ಆತಂಗೆ ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯದ ಜರೂರವಿಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅಜ್ಞಾನನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅನ್ಯರಸಹಾಯದ ಜರೂರವಿಲ್ಲ. [ ವಿದ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾಂ ನಿಹಂತೇವತೇಜಸ್ವಿಮಿರಸಂಘವತ್ ] ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆತ್ಮಬೋಧನಾಮಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ವಚನಮುಂಟು. ಮತ್ತು [ ಜ್ಞಾನಾದೇವತು ಕೈವಲ್ಯಮಿತಿ || ಋತೇಜ್ಞಾನಾನ್ಮುಕ್ತಿಃ ] ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರುತಿವಚನಗಳುಂಟು, ಇವುಗಳಮೇಲಿಂದ ಜ್ಞಾನವೇ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವು; ಅನ್ಯವಿಲ್ಲ.

## ೧೫ನೇ ಭಾಗ.

ಜ್ಞಾನದಿಂದೇ ನಿರುಪಾಧಿತ್ವ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಸರ್ವವೃತ್ತಿರಹಿತನಾಗದೆ ಜೀವಂಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ನೀವು ಜ್ಞಾನದಿಂ ಅಜ್ಞಾನನಿವೃತ್ತಿಯಾದರೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ; ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನನಾಶಕವಾದ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿಯು ಅಜ್ಞಾನವು ನಿವೃತ್ತವಾದನಂತರ ಉಳಿಯುತ್ತದೋ ? ಇಲ್ಲೋ ? ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಜೀವಂಗೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂದೊಡೆ ನಿರುಪಾಧಿಕತ್ವಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಾದೊಡೆ ಅದು ಯಾತರಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ?

**ಗುರುಗಳು:—** ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯು ಕಾಷ್ಠಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹ್ಯಾಗೆ ತಾನೇ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೋ ? ಕರ್ಪೂರವುಂ ಸುಟ್ಟು ತೇಜವು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಹ್ಯಾಗೆ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೋ ? ಫುತ ಮತ್ತು ಬತ್ತಿಗಳಂ ಸುಟ್ಟು ದೀಪವು ತನ್ನಿಂದತಾನೇ ಹ್ಯಾಗೆ ಶಾಂತವಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅಜ್ಞಾನ ನಾಶವೆಂದಾದಿ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿಯು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

## ೧೬ನೇ ಭಾಗ.

### ಪಂಚಧಾ ಮುಕ್ತಿಗಳು.

**ಶಿಷ್ಯ:—** ನೀವು ಜ್ಞಾನದಿಂದೇ ಮುಕ್ತಿಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ; ಪರಂತು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಕ್ತಿಗಳು ಹೇಳಿರುತ್ತವೆ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯು ಜ್ಞಾನದಿಂದೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಮುಕ್ತಿಯಾವದು ? ಹಾಗು ಸರ್ವ ಮುಕ್ತಿಗಳೆಷ್ಟಿವೆ ? ಅವುಗಳಾವಾವ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ? ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನೆನಗೆ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕು.

**ಗುರುಗಳು:—** ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಕ್ಷಿ, ಸಾಯುಜ್ಯ, ಮತ್ತು ಕೈವಲ್ಯಂಗಳೆಂಬ ಐದು ಮುಕ್ತಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೊಳಗಣ ಕೈವಲ್ಯಮುಕ್ತಿಯು ಜ್ಞಾನದಿಂದೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂಥದ್ದದೆ. ಶಿವಾದಿ ದೇವತೆಗಳೊಳಗಣ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಗಳ ರೂಪಗಳಂತಿಳಿಯದೆ ಶಿವಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾದಿ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಧ್ಯಾನಾದ್ಯುಪಾಸನೆಯನ್ನು ಇಹಲೋಕ ಭೋಗೇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಉಪಾಸಕರು ದೇಹಾಂತ ವಾದನಂತರ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಹೋಗಿ ಇಚ್ಛಿತ ಭೋಗಂಗಳಂ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪರಂತು ಅಲ್ಲಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಗಳ ರೂಪಗಳ ದರ್ಶನ ವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಭೋಗಂಗಳಿಂದ ಪುಣ್ಯ ತೀರಿದನಂತರ ಇಹಲೋಕಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಲೋಕ್ಯ ಮುಕ್ತಿ ಯೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಸಾರೂಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಶ್ರವಣಮಾಡು. ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಯರೂಪವಂ ತಿಳಿದು ಅನ್ಯ ಇಚ್ಛಾರಹಿತನಾಗಿ ಆ ರೂಪದ ಧ್ಯಾನಾದ್ಯುಪಾಸನೆಯನ್ನು ಆಮರಣಪರ್ಯಂತರ ಮಾಡೋಣದರಿಂದ ದೇಹಾಂತ ವಾದನಂತರ ಉಪಾಸಕನು ಧೈಯಮೂರ್ತಿಯ ಸಮಾನ ರೂಪವಂ ಪಡಿದು ಧೈಯಮೂರ್ತಿಯ ಲೋಕಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಯಥೇಚ್ಛ ಭೋಗಂಗಳಂ ಭೋಗಿಸಿ ಪುಣ್ಯ ತೀರಿದನಂತರ ಇಹಲೋಕಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ; ಈ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾರೂಪ್ಯಮುಕ್ತಿ ಯೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಮುಕ್ತಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಣವಂ ಕೇಳು ವಾಸಿ, ಕೂಪ, ದೇವಾಪ್ತಿಯ ಮುಕ್ತಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳಂ ಕೃತ್ಯ



ರಾರ್ಪಣ ವಾಗಲೆಂದು ಮಾಡೋಣದರಿಂದ ವರ್ತಮಾನ ದೇಹವು ನಷ್ಟವಾದನಂತರ ಉಪಾಸಕನು ಉಪಾಸ್ಯ ದೇವತೆಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಯ ಸಮಾನ ರೂಪವಂಪಡಿದು ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ತತ್ಸಮಾನ ಭೋಗಂಗಳಂ ಭೋಗಿಸಿ ಪುಣ್ಯತೀರದಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಇಹಲೋಕಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಮುಕ್ತಿಯೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಸಾಯುಜ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಂ ಕೇಳು. ಬ್ರಹ್ಮವು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವದೆ, ನಾನು ಸದ್ರೂಪದಿಂ ತತ್ಸಮಾನ ನಿರ್ದೇನೆ; ಪರಂತು ಚಿದ್ರೂಪದಿಂದಲೂ ಆನಂದರೂಪದಿಂದಲೂ ನಾನು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದೇನೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಸರ್ವಜ್ಞವದೆ; ಹಾಗು ನಾನು ಕಿಂಚಿಜ್ಞನಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಸುಖವಂ ಕೊಡುವಂಥದ್ದದೆ; ಮತ್ತು ನಾನು ಭೋಗಿಸುವನಿರ್ದೇನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರತಳಿದು ಅವನು ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ವರ್ತಮಾನ ದೇಹವಂ ಬಿಟ್ಟದನಂತರ ಹಿರಣ್ಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಬೇಕಾದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ದೇಹವಂ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ; ಸ್ವೀಚ್ಛಾಭೋಗಂಗಳಂ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ; ಹಾಗಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸತ್ತ್ವಗುಣ ವಿರುವದರಿಂದ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪವಂತಿಳಿದು ಕಲ್ಪಾಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಯುಜ್ಯಮುಕ್ತಿ ಯೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ನಾಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೈವಲ್ಯಮುಕ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಂ ಕೇಳು. ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ವಿಹಿತಕರ್ಮಂಗಳಂ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ತವು ಶುದ್ಧವಾದನಂತರ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಿಚಾರದಿಂ ಅನಿತ್ಯವಂತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ನಿತ್ಯವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವಿಡಿದಕಾರಣ ಅನಿತ್ಯ ವಿಷಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಹೋಗದಿರುವದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಾದರೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದೊಡೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆ ಸತ್ತೆಯಿಲ್ಲ; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶಮಾದಿಷಟ್ಕ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಾತ್ಮನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯೆಂದೊಡೆ ಮುಮುಕ್ಷೆಯು, ಈ ಚತುಷ್ಟಯ ಸಾಧನಂಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಆ ಮೇಲೆ ನಿತ್ಯಾತ್ಮನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಉಪಾಯವಂ ಕೇಳುವಗೋಸ್ಕರ ಸದ್ಗುರುವಿಂಗೆ ಶರಣಂ ಪೋಗಿ ಕಾಯಾ ವಾಚಾ ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುರುಮುಖದಿಂ ಪಂಚೀಕರಣ, ಮತ್ತು ಮಹಾವಾಕ್ಯ ವಿವರಣಂಗಳಂ ಕೇಳಿ ಮನನವಂ ಮಾಡಿ ನಿರ್ದಿಧ್ಯಸನದಿಂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಏಕರಸ ಅದ್ವಯ ಅದ್ವೈತ ಅಗ್ರಾಹ್ಯ ಅವರ್ಣ ಅಗೋತ್ರ ನಿಂದ್ರಿಯ ಅಪ್ರಾಣ ಅಮನಸ್ಸ ಮನ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೋಚರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ದೇಹದಲ್ಲಿರಲಿಕ್ಕೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತಾವೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ; ಈ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕೈವಲ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ;

## ೧೭ನೇ ಭಾಗ

ಸದ್ಗುರು ಲಕ್ಷಣ, ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶರಣ ಹೋಗುವ ರೀತಿ,  
ಮತ್ತು ಗುರುಭಕ್ತನು ಜ್ಞಾನವಾಗದೆ ಮರಣ  
ಹೊಂದಿದಾಗ್ಯೂ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮಗತಿಯು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಸದ್ಗುರುಗಳೆಂದಾರಿಗಿನಬೇಕು ?

ಗುರುಗಳು:— ತಾವೇ ಸಜ್ಜಿದಾನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮ ಇದ್ದೀವೆ ತಮ್ಮ  
ಹೊರತು ಏನೇನಿಲ್ಲ; ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಿಷ್ಕಾಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ನಿಶ್ಚಿಂತ  
ಆತ್ಮತ್ವವು, ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿ, ರಾಗ ದ್ವೇಷರಹಿತರಾಗಿ ಜಗತ್ಪದ ಸತ್ಯಹಿತದ ಸಲುವಾಗಿ  
ನಿರಭಿಮಾನದಿಂದ ಉದ್ಯೋಗವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂಧವರಾಗಿದ್ದು, ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈ  
ಕೃತವಂ ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವರು ದಾರೋ ಅವರೇ ಸದ್ಗುರುಗಳು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಇಂಥ ಗುರುಗಳಿಗೆ ದಾವರೀತಿಯಿಂದ ಶರಣ ಹೋಗಬೇಕು ?  
ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಗಡ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಮಾತಾಡಬೇಕು ? ಇದನ್ನೆನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು:— ಹೇ ಪುತ್ರ. ದೇವರು, ಸಂತರು, ರಾಜರು, ಇವರ ಭಿಟ್ಟಿಗೆ  
ರಿಕ್ತಹಸ್ತದಿಂದ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ನಿಂತಿಯುಂಟು. ಆದಕಾರಣ ಅವರಿಗುವ  
ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೇನಾದರೂ, ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.  
ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನ ವಾದನಂತರ ಆ ಪದಾರ್ಥಸಹಿತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಗುರುಪಾದಕಮ  
ಲಂಗಳಿಗೆ ದಂಡವತ್ ಸಾಷ್ಟಾಂಗನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಕರಮುಗಿದು ಸಮ್ಮುಖ  
ದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಸೇವೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಶರೀರದಿಂದ ಗುರು  
ವಿನ ವಸ್ತ್ರಧಾವನ ಜಲಾಹರಣ, ಗೋರಕ್ಷಣ, ಪಾದಸೇವನ, ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ  
ದೊಡ್ಡ ಸರ್ವಕೆಲಸಂಗಳಂ ಮಾಡಬೇಕು; ಮುಖದಿಂದ ಗುರುಕೀರ್ತಿ, ಮತ್ತು  
ಗುರುನಾಮಂಗಳಂ ನಿರಂತರದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಲಿರಬೇಕು. ಹಾಗು ಮನಸ್ಸಿ  
ನಿಂದ ಗುರು ಮೂರ್ತಿಯ ಧ್ಯಾನವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸೇವೆಯನ್ನು  
ಮಾಡಿದೊಡೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಸೇವಕನು ಗುರುಗಳನ್ನು  
ಗೃಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ್ಗೆ ಗುರುಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಆತಂಗೆ ಕರಿಗೊಂಡು  
ಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಗುರುಗಳೆಷ್ಟು ವರ್ಷಂಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ?

ಗುರುಗಳು:— ಎಲೈ ಸತ್ಪುರ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುವದು, ಅಥವಾ ಬಹಳವಿಲಂಬ  
ದಿಂದಾಗುವದು, ಇದು ಶಿಷ್ಯನ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಕಡಿಗಿರುತ್ತದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಗುರುಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗುರುಸೇವೆಯು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಮರಣಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದರೆ ಆತಂಗೆ ಗತಿಯಾವದು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಹೇ ಸುಶೀಲಾ ಆ ಗುರುಭಕ್ತನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭೋಗಂಗಳಂ ಭೋಗಿಸಿ, ಪುನಃ ಜನಕ, ವರೇಣ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾದರಸರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯೋಗಿಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪೂರ್ವ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಸದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ಶರಣಂಪೋಗಿ, ಜ್ಞಾನವಂ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ

## ೧೮ ನೇ ಭಾಗ.

ಉಪಕ್ರಮ ಪಂಚೀಕರಣ, ಪಿಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವರೂಪಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರಪ್ರವೇಶ ಅದರಿಂದವನ ಈಶ್ವರತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲೆಂಬುವದು, ಈಶಸೃಷ್ಟಿ ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಗಳ ವಿಭಾಗಗಳು.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಪಂಚೀಕರಣವೆಂದೋಡೇನು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಹೇ ಬಾಲಕಾ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕ್ರಮದ ಜರೂರವಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಉಪಕ್ರಮವಂ ಪೇಳ್ದೆನು. ಶ್ರವಣಮಾಡು ಉತ್ಪತ್ತಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅಖಂಡ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಅದ್ವೈತ ಏಕರಸ ನಿತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತು ಅದರೊಳಗೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯುಂಟಾಗಿತ್ತು.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಮಾಯೆ ಯೆಂದೋಡೇನು?

**ಗುರುಗಳು:**— ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಶಕ್ತಿಯು; ಈ ಮಾಯೆಯ ನಿರ್ವಾಚ್ಯವದೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೋಡೆ ಕೇಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಸತ್ಯವೆನಬೇಕಾದೋಡೆ ವಿಚಾರದಿಂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಅಸತ್ಯವೆನಬೇಕಾದರೆ ಜಗದ್ರೂಪಕಾರ್ಯದಿಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡಬರುತ್ತದೆ; ಅಭಿನ್ನವೆನಬೇಕಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ನಿಶ್ಚಲವದೆ; ಮತ್ತು ಮಾಯೆಯು ಚಂಚಲವಿರುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರದಿಂ ಮಾಯೆಯು ನಷ್ಟವಾದನಂತರ ಶುದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನಿಂದತಾನೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರದೆಶೆಯಿಂದಮಾಯೆಯಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಭಿನ್ನವೆನಬೇಕಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಹೊರತು ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಕ್ಕೂ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವಕ್ಕೂ ಜ್ಞಾನದ ಆಶ್ರಯವೇ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ತಿತ್ವವು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ; ಆದಕಾರಣ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ನಿರವಯವವೆನಬೇಕಾದರೆ ಕಾರ್ಯರೂಪದಿಂ ಸಾವಯವವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಾವಯವವೆನಬೇಕಾದರೆ ಸಾವಯವಪದಾರ್ಥವುತ್ಪನ್ನ

ವಾಗುವಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮಾಯೆ ಯಿರುತ್ತದೆ; ಇದರ ದೆಶೆಯಿಂದ ಸಾವಯುವವಲ್ಲ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರವಯವವಿದ್ದು ನಂತರ ಸಾವಯವ ವಾಯ್ತು; ಹೀಗೆನೆಬೇಕಾದೊಡೆ ನಿರವಯವವಾದ ಪದಾರ್ಥ ಸಾವಯವವಾಗುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ; ಆಗ್ಗೆ ಮಾಯೆಯು ಸಾವಯವತ್ವರೂಪಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರ ನಾಶ ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಯೆಯ ನಿರ್ಧಾರವಂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ ಇಂಥ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಅಧಿಷ್ಠಾನಸಹಿತ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನೆಂಬ ನಾಮವದೆ. ಆತನು ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಕರ್ತ, ಹಾಗು ಜೀವರಿಗೆ ಕರ್ಮಫಲಂಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಾತನು, ಅವನು ಮಾಯಾಗುಣಂ ಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಜಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಆವ್ಯಾಕೃತವಂ [ಸಮಷ್ಟಿ ಅಜ್ಞಾನವಂ] ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಂಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೂರುಗುಣಗಳು ಮಾಯಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಾಪ್ತದರೂ ಇರುತ್ತವೆ; ಆ ಗುಣಂಗಳಿಂದಸಹಿತವಾದ ಅಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭವೆಂಬ ನಾಮವದೆ. ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭವೇ ಪ್ರಲಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿರುವ ಸ್ಥಾನವು. ಮುಂದೆ ಆ ಪಂಚಭೂತಂಗಳ ಕರ್ದ ಮವಂ ಮಾಡಿ; ಆ ಕರ್ದಮದ [ಕೆಸರಿನ] ವಿರಾಟದೇಹವಂ ಮಾಡಿದನು. ಆಕರ್ದ ಮದ ರೀತಿಗೆ ಪಂಚೀಕರಣವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗು ಕರ್ದಮದಿಂದ ಆದ ಭೂತ ಗಳಿಗೆ ಪಂಚೀಕೃತಭೂತಗಳೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಪಂಚೀಕರಣದರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಶ್ರವಣ ಮಾಡು. ಪ್ರಥ ಮದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಾದಿ ಪಂಚಭೂತಗಳೊಳಗಣ ಪ್ರತ್ಯೇಕದಿರದೆಡೆಡು ಭಾಗಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಕ್ಪ್ರಥಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತದೊಂದೊಂದು ಭಾಗವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಾಗವು ದಾವ ಭೂತದ್ದಿದ್ದೀತೋ ಆ ಭೂತವಂ ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕಭೂತದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಂಟ್ಟು ಏಕದ್ವಿತೀಯಾಂಶಂಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವಂ ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ವಭೂತಂಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಭೂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಏಕದ್ವಿತೀ ಯಾಂಶ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕದೇಕಾಷ್ಟಮಾಂಶಕ್ಕೂಡಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತವು ಪೂರ್ಣವಾಯ್ತು. ಇಂಥ ಕರ್ದಮದಿಂದಾ ( ಕೆಸರಿನಿಂದಾ ) ದ ಭೂತಂಗಳಿಂದ ವಿರಾಟೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಯ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಈಶ್ವರನ ವಿರಾಟ, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಆವ್ಯಾಕೃತ ಮತ್ತು ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ದೇಹಂಗಳುತ್ಪತ್ತಿಯಾಯ್ತು. ಮುಂದೆ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ವಿರಾಟದೇಹದಿಂದ [ಪಂಚೀಕೃತ ಭೂತಂಗಳೆಂದುತನ್ನ ನಾದನ್ನಡಿಂದ] ಪಿಂಡಗಳ [ಜೀವರ ಸ್ಥೂಲದೇಹಂಗಳ ] ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ. ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭದಿಂದ [ ಅಪಂಚೀಕೃತ

ಭೂತಂಗಳಿಂದ) ಜೀವರ ಮೂಕ್ಷವೇಹಗಳುತ್ಪತ್ತಿಯೂ, ಅವ್ಯಾಕೃತದಿಂ (ಸಮಷ್ಟ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ) ಜೀವರ ಪೃಷ್ಟಜ್ಞಾನವೂ ಕಾರಣವೇಹಗಳುತ್ಪತ್ತಿಯೂ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮೂಲವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದಿಂದ (ಸಮಷ್ಟಿ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವದಿಂದ) ಜೀವರ ಮಹಾಕಾರಣ ದೇಹಗಳ (ವೃಷ್ಟಿ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವಂಗಳ) ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ತಾನು ಜೀವರೂಪಂಗಳಿಂದದರೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಈಶ್ವರನು ಜೀವರೂಪಂಗಳಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನ ಹಾನಿಯಾಯ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅನು (ಅಘಟಿತಘಟಿನಾ ಪಟೀಯಸಿ) ಇಂಥ ಮಾಯೆಯೋಗದಿಂದ ಅಘಟಿತವಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಿದ್ದಾನೆ. ಆದಕಾರಣ ಜೀವನಿಗೆ ಕರ್ಮಫಲಂಗಳಂ ಕೊಡುವಗೋಸ್ಕರ ಈಶ್ವರತ್ವದಿಂದ ತಾನು ಭಿನ್ನನಿದ್ದು, ಪಿಂಡಗಳೊಳಗೆ ಜೀವರೂಪಂಗಳಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಈಶ್ವರನ ಹಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತ್ಯಂತಾದಿ ಸರ್ವ ಕೃತ್ಯಗಳು ನಿಯಮದಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀನೆಂದಿ ಆಲ್ಲೋ! ಈಶ್ವರನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಯಮಂಗಳಂ ಹಾಕಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಆದಕಾರಣ ನಿಯಮದಿಂದ ಜಗತ್ಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಅದರೇ ಇದು. ದಾವ ಸೃಪನು, ದಾವ ನಿಮಮಗಳ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಆ ನಿಯಮಗಳು, ಆ ನೈಪನು ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥನಾಗಿರುವ ಪರ್ಯಂತರ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ; ಪದಚ್ಯುತನಾದನಂತರ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದರನ್ನೇಲಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಈಶ್ವರತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾದರೆ ಈಶ್ವರನು ಮಾಡಿದ ನಿಯಮಂಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಜಗತ್ಪದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಾಗುನಿಯಮಕ್ಕನು ಸರಿಸಿ ನಡೆಯದಿದ್ದೊಡೆ ಜಗತ್ಪದ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ನೀನೆಂದಿ ಆಲ್ಲೋ! ಕಾಲಸೂಚಕಯಂತ್ರವು ಒಮ್ಮೆಕಿಲ್ಲಿ ಯನ್ನೂಕೊಟ್ಟರೆ ಹ್ಯಾಗೆನಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೊ ಹಾಗೆಯೇ ಈಶ್ವರನು ಜೀವತ್ವಂಗಳ ಸ್ವೀಕಾರವಂ ಮಾಡುವಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡರೂಪ ಘಡಿಯಾಕಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ನಿಯಮರೂಪ ಕಿಲ್ಲಿಯನ್ನೂಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ; ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಿಯಮದಿಂದ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಯಂತ್ರವು ಜಡವಿದ್ದಮೂಲಕ ನಿಯಮಗಳುಲ್ಲಂಘನವಂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ತವಲ್ಲ. ಪರಂತು ಈ ಜಗಮ್ರೂಪಮಾದ ಯಂತ್ರವು ಹಾಗೆ ಜಡವಲ್ಲ; ಇದರಲ್ಲಿ ದೇವತೆ, ಮನುಷ್ಯ, ರಾಕ್ಷಸ ಮುಂತಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಜೀವನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿವೆ. ಆದಕಾರಣ ಈಶ್ವರನ ಭಯನಿಲ್ಲದಿದ್ದಾನೆ ಈ ಜಗತ್ಪದ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಿಯಮದಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಪರಂತು ಜಲರಾಗ್ನಿಯು ದೇಹಕ್ಕೆ ದಹನಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಸಮುದ್ರವು ತನ್ನ ನೀರೆಯನ್ನಿಳಿಸುವದಿಲ್ಲ; ಸೂರ್ಯನು ಬಹಳ ತಪ್ಪನಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಮಳೆಗಾಳಿಗಳು ನಿಯಮದಿಂದಾಗುತ್ತವೆ, ಕಾರಣಕ್ಕೆ ವಿಜಾತೀಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಜಗತ್ಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಿಯಮದಿಂದ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡುಬರು

ತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದಾವಾತನ ಭಯದಿಂದ ಮಳೆ, ವಾಯು, ಸೂರ್ಯ ಜಲರಾಗ್ನಿ, ವೃತ್ತ, ಮುಂತಾದವುಗಳು [ಕಾಲುನಡಿಯುತ್ತವೆಂದೆಂದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಕಾಲುಗಳಭಿಮಾನಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇಮಳೆ ಮುಂತಾದ ಅಚೇತನ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥಗಳಿದ್ದ ಕಾರಣ ತತ್ಪದಭಿಮಾನಿಗಳ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕು. ] ನಿಯಮದಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತವೆಯೋ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದೇ ಮೂರ್ಖತ್ವವು; ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದೊಡೆ ಈಶ್ವರನು ಈಶತ್ವದಿಂದ ಭಿನ್ನನಿದ್ದು, ಜೀವತ್ವಗಳಿಂದ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಇರಲಿ, ಪರಂತು ಈ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಕಲ್ಪಿತವದೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಮಾಯೆಯೆಂದರೆ ಕಲ್ಪನೆಯು; ಮತ್ತು ಅದರಿಂದೇ ಸರ್ವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು, ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಈಶ್ವರತ್ವ ಜೀವತ್ವಗಳಾದರೂ, ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತ ಅವೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಜೀವಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರಸೃಷ್ಟಿ ಯಿವುಗಳ ಭಿನ್ನತ್ವವಂ ವೇಳ್ವೆನು. ಈಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚವದೆ; ಮತ್ತು ಅದರೊಳಗಣ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಮೇಲೆ ಅಹಂತೆ, ಮಮತೆ, ಇಚ್ಛೆ, ದ್ವೇಷ, ಮೋಹ, ಲೋಭ, ಮುಂತಾದ್ದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಯು. ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಯ ನಾಶವಾದೊಡೆ ಜೀವನು ಸಹಜವೇ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಂಧನವೃತ್ತಿಯು ಸಲುವಾಗಿ ಈಶ್ವರಸೃಷ್ಟಿನಾಶದ್ದೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ

## ೧೯ ನೇ ಭಾಗ.

ಜೀವನು ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾಶಿಸಿದೊಡೆ  
ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಜೀವನು ತನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಾಶಿಸಿದರೆ ಅವನು ಜೀವತ್ವವಂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಗಿಂತಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನಿದ್ದ ಕಾರಣ ಈಶ್ವರನೇ ಆಗುವನು, ಪರಂತು ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮರೂಪನಾಗುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆನಗೆ ಸಂಶಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೇ ದಯಾಘನನಾದ ಗುರುವರನೇ, ತಾವು ಸಂಶಯನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಿದ್ದೀರಿ; ಆದಕಾರಣ ಎನ್ನಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವಂ ಮಾಡಿ ಎನ್ನ ಸಂಶಯಂಗಳ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು:- ಹೇ ವತ್ಸಾ, ಕೇಳು. ( ತತ್ವಮುಸಿ, ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ, ) ಮುಂತಾದ ಮಹಾವಾಕ್ಯಂಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ, ಮನನ ಧ್ಯಾನಂಗಳಿಂದ ದೃಢಮಾಡಿದರೆ ನಾನೇಬ್ರಹ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂಬ ದೃಢಜ್ಞಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನಾರಿಂಬುವದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂದೊಡೆ ಕಾರಣದೇಹ; ದಾವುದು ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಂಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೋ

ಆದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನೇಬ್ರಹ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಾದನಂತರ ಈಶ್ವರನೊಡಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಅಧಿಷ್ಠಾನನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಗ ದ್ವೇಷ, ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ ಕರ್ನಿತ್ವ, ಸುಖ ದುಃಖ, ಅಹಂತೆ ಮುಂತೆ ಮುಂತಾದ ಜೀವ ಸೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾದಿಲ್ಲ; ಮುಂದೆ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತುರ್ತಿರೂಪ ಮಾಯೆಯು, ವ್ಯಸ್ತಿಶ್ಚರನೆಂದೊಡೆ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನು ಅಧಿಷ್ಠಾನತ್ವವಂ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾರಣ ಶಾಂತ ವಾಗುತ್ತದೆ, ಆಗ್ಗೆ ಜೀವನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಈಶತ್ವದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಜೀವನು ಮುಕ್ತನಾದನಂತರ ಅವನು ಪಾಧಿಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಏಕತ್ವಹೊಂದುತ್ತವೆಂದು ಏನಕೇ ಪುರುಷರ ಮತವಿರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂತು ಅವು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತವೆಂದು ವಿಚಾರವಂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಜೀವನಕಡಿಂದ ಹೋದರಾಯ್ತು; ತಿಳಿಯುವ, ಮರಿಯುವ ಭಾವರಹಿತ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನಾದ ಜೀವನಲ್ಲಿ ಅಂತು ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಜೀವನು ಮುಕ್ತನು ಮಾಯಾಧಿಷ್ಠಾನ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಂದೊಡೆ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಹೊಂದುತ್ತಾನೆಂದು ಏನಕೇ ಜನರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಏಕೆಂತು ಮೇಲಿನ ವಿಚಾರದಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಯಂತೆ ವಾದರೂ ಹೀಗೇ ಆದೆ. ಶ್ರುತಿ:- (ಬ್ರಹ್ಮವೇದ ಬ್ರಹ್ಮೈವಭವತಿ) ಕದಾಚಿತ್ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆಂದು ಕಬೂಲ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದೊಡೆ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಬದ್ಧತ್ವಾದಿ ವಿಕೃತಿಗಳು ದಾವಾಗ್ಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಂ ಪಡಿಯುತ್ತಾನೆಂಬುವವರ ಮತವಾದರೂ ಕಲ್ಪಾಂತದಲ್ಲಿ ಆತನು ಶುದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ; ಈ ಪ್ರಕಾರದ್ದದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಆತನು ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಯಸಂಗಡಬರುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗು ಬರುವದು ಸಂಭವಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಕಾರಣವೇನೆಂದೊಡೆ ಅವನು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ; ಆದಕಾರಣ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಂ ಹೊಂದಿದಾಗ್ಯೂ ದರೂ ಈಶ್ವರನ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಂದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಪುನರುತ್ಪತ್ತಿಯು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ.

## ೨೦ ನೇ ಭಾಗ.

ಕೂಟಸ್ಥಲಕ್ಷಣ, ಜೀವಲಕ್ಷಣ, ವಿಶೇಷಣಂಗಳಂ ಬಾಧಿಸಿ  
ಉಳಿದ ಜೀವನು ಕೂಟಸ್ಥರೂಪನೇ ಇದ್ದಾನೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:-** ಕೂಟಸ್ಥನೆಂದಾರಿಗೆನಬೇಕು? ಮತ್ತು ಜೀವನೆಂದಾರಿಗೆನಬೇಕು?  
ಕೂಟಸ್ಥನು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಂ ಪಡಿಯುತ್ತಾನೆ? ಅಥವಾ ಜೀವನು  
ಪಡಿಯುತ್ತಾನೆ?

**ಗುರುಗಳು:-** ಜಾಗರ ಸ್ವಪ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯು ಜೀವಚೈತನ್ಯ ಸಹಿತ  
ವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ; ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾವನು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೋ  
ಹಾಗೂ ಜಾಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೂಷ್ಣಿ ( ವಿಶೇಷ ಶ್ರಮವಂಮಾಡಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ  
ದೆಲಿಯದೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪನಾದಿವ್ಯವಹಾರಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೂತವೇಳೆಯಲ್ಲಿರುವ  
ಬುದ್ಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ) ಸ್ಥಿತಿಗೆ ದಾವಾತನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೋ, ಮತ್ತು ಸುಷು  
ಪ್ತಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಕೂಟಸ್ಥನಪ್ರತಿಬಿಂಬ ರೂಪಮಾದ ಜೀವ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಇವು  
ಗಳ ಅಜ್ಞಾನಾಕಾರಮಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ದಾವಾತನು ವ್ಯಕ್ತಪ್ರಕಾಶನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸು  
ತ್ತಾನೋ ಆತನೇ ಕೂಟಸ್ಥನು. ಇನ್ನು ಜೀವನೆಂದರೇನು? ಇದನ್ನು ಮೇಳೈಸು;  
ಬುದ್ಧಿವೃತ್ತಿಯೊಳಗಾದ ಕೂಟಸ್ಥನಪ್ರತಿಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಂ  
ಗಳಂ ಏಕತ್ರಮಾಡಿ ಜೀವನೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಭ್ರಾಂತನಾದ ಮನುಷ್ಯನು  
ತಾನು ಹೋಯದಂಥಿಗೆ ವೃತ್ತದ ಮೇಲೆಕೂತಿದ್ದೂ, ತನ್ನ ಸವ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರತಿಬಿಂ  
ಬವಂ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನೂನೋಡಿ, ನಾನೇ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು  
ತೀರದು ಭ್ರಾಂತಿಯಿದ ಬೋಕಾಗ್ರಸ್ತನಾಗುತ್ತಾನೋ, [ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕ ನೋಡಲಾಗಿ  
ತಾಳಂತು. ಮಲಿ; ಪರಂತು ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಸಹ ಹರಿದುಹೋಗುವದಿಲ್ಲ ಪರಂತು  
ಭ್ರಾಂತಿಯಿದ ನೀರಿನ ಹರಿಯುವ ಧರ್ಮವಂ ನೀರಿನಹಾಗು ಪ್ರತಿಬಿಂಬದ ಅನಿ  
ವೇಕದಿಂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಹಾಗು ತನ್ನ ಅನಿವೇಕದಿಂ  
ಪ್ರತಿಬಿಂಬಕ್ಕಾರೋಪಿಸಿದ ಧರ್ಮವಂ ತನಗಾರೋಪಿಸುತ್ತಾನೋ] ಹಾಗೆಯೇ  
ಜೀವನು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಂಥ ಆತ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಹಾಗು  
ಆತ್ಮಪ್ರತಿಬಿಂಬದ ಅನಿವೇಕದಿಂ ಬುದ್ಧಿಧರ್ಮಂಗಳಂ ಆರೋಪಿಸಿ, ಆತ್ಮಪ್ರತಿ  
ಬಿಂಬದ ಹಾಗು ಆತ್ಮನ ಅನಿವೇಕದಿಂ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಕ್ಕಾರೋಪಿಸಿದ ಧರ್ಮಂ  
ಗಳಂ ಆತ್ಮಂಗಾರೋಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಬುದ್ಧಿ-ಧರ್ಮ-ವಿಶಿಷ್ಟಾತ್ಮಂಗೆ ಜೀವ  
ನೆಂಬ ನಾಮವದೆ. ಮತ್ತು ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿವೇಕದಿಂ ಅನಾತ್ಮಧರ್ಮಂಗಳಂ  
ಛಿನ್ನ ಮಾಡಿ, ಶುದ್ಧಮಾಡಿದಂಥ ಆತ್ಮಂಗೆ ಕೂಟಸ್ಥನೆಂದೆನ್ನುವರು. ಇನ್ನು  
ಶುದ್ಧಮಾಡಿದಂಥ ಆತ್ಮನೆಂದೆಂದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಮಾಡುವಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅವನು



ಅರ. ದ್ರ ಸಿದ್ಧನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆತ್ಮನೆಗೆ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಮೂವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಆ ಮೂವು ಆರೋಪಿಸುವವನ ಅವಿವೇಕವು ನಷ್ಟವಾದರೂ ದಲೇ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ದೆಲೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದುದಂಥ ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದೇನೆಂದರೆ ಕೂಟಸ್ಥ ಮತ್ತು ಮನ ಇವುಗಳು ಭಿನ್ನ ಗಳಲ್ಲ; ಆದಕಾರಣ ಮೋಕ್ಷವು ದಾವಿಗಾಗುವದೆಂಬ ವಿಚಾರವಂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವಶ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ; ವರಂತು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಾತ್ಮ ಜೀವಂಗೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ, ಕೂಟ ಸ್ಥಂಗೆಲ್ಲ ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಕೂಟಸ್ಥಂಗೆ ಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ; ಆತಂಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಹ್ಯಾಗಾಗುವದು ? ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಟಸ್ಥನಮಾಲೆ ಆರೋಪಿಸಿದ ಜೀವತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

## ೨೧ ನೇ ಭಾಗ.

ಕೂಟಸ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮಗಳ ಅಭೇದತೆಯು.

ಶಿಷ್ಯ:—ಕೂಟಸ್ಥ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವದೆಯೇ? ಇಲ್ಲೋ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ ಕೂಟಸ್ಥ, ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ಇವು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ನಾಮಗಳು ಯಾಕೆ ಬಂದವು? ಮತ್ತು ಭಗವಂತನು (ಉತ್ತಮಾಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ) ಹೀಗೆ ಯಾಕೆಂ ದನು? ಹಾಗು ಭೇದವಿದ್ದೊಡೆ ಇವುಗಳೇಕೆತ್ತವು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದು? ಇದನ್ನೆ ನಗೆಯೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು — ಕೂಟಸ್ಥ ಹಾಗು ಬ್ರಹ್ಮ ಇವುಗಳಿಗೆ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಘಟಾ ಕಾಶ ಹಾಗು ಮರಾಕಾಶ ವಸ್ತುವೇ ಒಂದೆ ಇದ್ದು ಆದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ನಾಮಗಳು ಬಂದವು ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಕೂಟಸ್ಥ ಇವೆರದೂ ನಾಮಂಗೆ ಂದೊಂದೇ ಚೈತನ್ಯವಿದ್ದು ಆದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ನಾಮಗಳು ಬಂದವು. (ಉತ್ತ ಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ) ಈ ಭಗವಂತನ ವಚನದ ಆಶಯ ಗುಪ್ತವದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಶ್ರವಣ ಮಾಡು ಘಟವಲ್ಲ ಎದ್ದಾಕಾಶವು ವ್ಯಾಪಿ ಸಿರುತ್ತದೋ, ಅಷ್ಟೇ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಘಟಾಕಾಶವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಘಟಾಕಾ ಶವೇ ಮಹದಾಕಾಶವೆಂದಲ್ಲಿ ಘಟಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಕಾಶದಷ್ಟೇ ಮಹದಾಕಾಶವದೆಂದು ಮೂಢರು ತಿಳಿಯುವರು ಇದರ ದೆಲೆಯಿಂದ ಘಟಾಕಾಶದಿಂದ ಮಹದಾಕಾಶವು ಭಿನ್ನವಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಹ್ಯಾಗೋ, ಹಾಗೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಸಿದ್ಧವೇ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಕೂಟಸ್ಥನೆಂಬ ನಾಮವದೆ. ಅದಕಾರಣ ಕೂಟಸ್ಥನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೆಂದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವದಷ್ಟೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಮಂದಪ್ರಜ್ಞರು ತಿಳಿಯುವರು; ಅದಕಾರಣ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಉತ್ತಮಪುರುಷನು ಭಿನ್ನನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇ

ನೆಂದರೆ ಕೂಟಸ್ಥಬ್ರಹ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ ಹೀಗಿದ್ದು ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಭಾಸಿಸಿದ ಕಾರಣ ಜೀವನು ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಮುಕ್ತಾದಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯ ಜನಿತ ಮಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆ ಭೇದಭ್ರಮವು ನಷ್ಟವಾದೊಡೆ ಆತನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

## ೨೨ ನೇ ಭಾಗ.

### ಮಹಾವಾಕ್ಯ ವಿವರಣೆ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ಸದ್ಗುರುವರಾ, ಮಹಾವಾಕ್ಯವೆಂದೊಡೇನು? ಇದನ್ನೆನಗೆ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು:— ಜೀವೇಶ್ವರ ಲಕ್ಷ್ಯಸ್ವರೂಪಂಗಳೈಕ್ಯ ಬೋಧಕಗಳಾದ ವೇದ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಅವು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾವವು? ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಜೀವೇಶೈಕ್ಯವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಇದನ್ನೆನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು:— ಹೇ ವತ್ಸಾ, ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳನೇಕ ಆವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ (ತತ್ತ್ವಮಸಿ) ಎಂಬ ಮಹಾವಾಕ್ಯವು ಮುಖ್ಯವದೆ. ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಜೀವೇಶೈಕ್ಯವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಕೇಳು. (ತತ್ತ್ವಮಸಿ) ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತತ್-ತ್ವಂ-ಅಸಿ ಇವು ಮೂರು ಪದಗಳಿವೆ ಇವುಗಳೊಳಗಣ ತತ್ತ್ವದವ ಮುಚ್ಯಾರ್ಥವು ಮಾಯಾರಬಲಬ್ರಹ್ಮ (ಸರ್ವಜ್ಞತಾಸಹಿತ ಚೈತನ್ಯ)ವದೆ ಮತ್ತು ಅವಿದ್ಯಾಶಬಲಚೈತನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯನ ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವ ಸಹಿತ ಚೈತನ್ಯ (ಜೀವ) ತ್ವಂಪದವ ವ ಚ್ಯಾರ್ಥವದೆ. ಹಾಗು ಮಾಯಾ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತ ಚೈತನ್ಯವು (ಬ್ರಹ್ಮವು) ತತ್ತ್ವದವ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವು; ಮತ್ತು ಅವಿದ್ಯಾವಿನಿರ್ಮುಕ್ತ ಚೈತನ್ಯ ಅಥವಾ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವವಿನಿರ್ಮುಕ್ತ ಚೈತನ್ಯವು (ಕೂಟಿಸ್ಥ) ತ್ವಂಪದವ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವದೆ. ವಿಶೇಷಣಸಹಿತವಾದ ವಿಶೇಷ್ಯಕ್ಕೆ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವೆಂದೆನ್ನುವರು. ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣವಿನಿರ್ಮುಕ್ತ ವಿಶೇಷ್ಯಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವೆಂದೆನ್ನುವರು. (ತತ್ತ್ವಮಸಿ) ಈ ಮಹಾವಾಕ್ಯದಿಂದ (ತತ್) ಎಂದೊಡೆ ಮಾಯೆಯೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ವಿದ್ದ ದಾವಚೈತನ್ಯವೋ ಅದೇ (ತ್ವಂ) ಎಂದೊಡೆ ಅವಿದ್ಯೋಪಾಧಿಯೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದಂಥ ನೀನು (ಅಸಿ) ಎಂದೊಡೆ ಇದ್ದೀ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವಜ್ಞನು ಮತ್ತು ಜೀವನು ಕಿಂಚಿಜ್ಞನು; ಆದಕಾರಣ ಅವುಗಳೈಕ್ಯವು ಅಸಂಭವನೀಯವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದೀತು. ಆದರೆ ಜಹದಜಪಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯಿಂದ ಎರಡೂ ಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಅರ್ಥವಂ ತ್ಯಜಿಸಿ. ಅವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದನ್ನು ಗೃಹಣಮಾಡಿದೊಡೆ ಅಸಂಭವನೀಯ ನಿವಾರಣವಾಗುವದು.

## ೨ನೇ ಭಾಗ.

ಜಹದಾದಿ ಮೂರು ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಮತ್ತು ಭಾಗತ್ಯಾಗ ಲಕ್ಷಣ  
ಯಿಂದ ಮಹಾವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರವು.

ಶಿಷ್ಯ:- ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಂ ಮಾಡುವಗೋಸ್ಕರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ  
ರುತ್ತವೆ? ಹಾಗವುಗಳೆಷ್ಟು ಅವೆ ?

ಗುರುಗಳು:- ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತವೆ; ಹಾಗೂ - ಇವು ಮೂರು ಅವೆ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಅವುಗಳನುಮಗಳ ವಾಸ್ತವ ?

ಗುರುಗಳು:- ಜಹತ್, ಅಜಹತ್, ಜಹವಜಹತ್. ( ಭಾಗತ್ಯಾಗ )  
ಇವೆಂಬ ಮೂರು ಅವೆ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯ ಲಕ್ಷಣವು ಹ್ಯಾಗೆ ?

ಗುರುಗಳು:- ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಚ್ಯಂಗಳ ತ್ಯಾಗವಾಗಿ ಅದರ ಸಂಬಂಧದ  
ಬೇರೆವಸ್ತು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುವ ದಾವ ಲಕ್ಷಣಿಯಿಂದಲೋ ಆ ಲಕ್ಷಣಿಗೆ ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿ  
ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹ್ಯಾಗೆ ( ಗಂಗಾಯಾಂಘೋಷಃ ) ಈ ವಾಕ್ಯದ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ  
ವಿದ್ವಂತೆ ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮವಿರುವದಸಂಭವನೀಯವಿದ್ದ ಕಾರಣ  
ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಂಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸಿ ತತ್ಸಂಬಂಧದ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವಂ ( ಗಂಗೆಯ  
ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮವದೆಂದು ) ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯ ಲಕ್ಷಣವು ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ?

ಗುರುಗಳು:- ಅವ ಲಕ್ಷಣಿಯಿಂದ ಸರ್ವ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವು ಉಳಿದು ಅಧಿಕ  
ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ಲಕ್ಷಣಿಗೆ ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿ, ಎಂದೆನ್ನುವರು. ದೃಷ್ಟಾಂ  
ತಾರ್ಥ:- [ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಮುಂದಿಂದ ಮೇಣಿ ಹೋಯ್ತು ] ಈ ವಾಕ್ಯದೊಳಗಣ  
ಮೇಣಿಯು ಜಡವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅದ ಏತನೇಹೋಗುವದಸಂಭವನೀಯವದೆ. ಅದ  
ಕಾರಣ ಮೇಣಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವದಿದ್ದರೆಂಬದನ್ನಧಿಕ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಭಾಗತ್ಯಾಗ ಲಕ್ಷಣಿಯ ಲಕ್ಷಣವು ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ?

ಗುರುಗಳು:- ಎರಡೂಪದಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವಿರೋಧಿಯಾದರ್ಥವಂ ಬಿಟ್ಟು ಅವಿ  
ರೋಧಿಯಾದದ್ದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದು. ದೃಷ್ಟಾಂತದ್ವಿತೀಯಿಂದ :- ( ಸೋಯಂ  
ವಿರ್ಮನಾಥಃ ) ಈ ವಾಕ್ಯದೊಳಗಣ ( ಸಃ ) ಎಂಬ ಪದವು ವಿಶ್ವನಾಥಂಗೆ ಪೂರ್ವ  
ದಲ್ಲಿ ದುವದೇಶದಲ್ಲಿ ದುವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದುವಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದನೋ ಆ ದೇಶ  
ಆ ಕಾಲ, ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ( ಅಯಂ ) ಎಂಬ ಪದವು  
ವರ್ತಮಾನದ ದೇಶ, ವರ್ತಮಾನದ ಕಾಲ, ವರ್ತಮಾನದ ಸ್ಥಿತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೋ

ಧಿಸುತ್ತದೆ; ಆದಕಾರಣ ಇವೆರಡು ಪದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳವೆ. ಪರಂತು ಇವೆರಡೂ ಪದಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾವ ( ವಿಶ್ವನಾಥ ) ನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಧ್ವನಿ ಬಿಡಬೇಕು.

**ಶಿಷ್ಯ:-**(ತತ್ವಮುನಿ) ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯು ಯಾಕೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲ?

**ಗುರುಗಳು:-** ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯ ಲಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ವಾಕ್ಯದೊಳಗಣ ಸರ್ವವಾಚ್ಯಂಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ತತ್ ಪದಂಗಳೊಳಗೆ ಸ್ಪಂದಗಳಿದ್ದು, ಅನುಕ್ರಮದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗೂ ಕೂಟಸ್ಥ ಇವುಗಳಿದ್ದಾದರೂ ತ್ಯಾಗಮಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ಚೈತನ್ಯದ ಹೊರತು ಬೇರೊಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಂತು ತತ್ವಂ ಪದಂಗಳ ವಾಚ್ಯಂಗಳ ಸಲಕ್ಷ್ಯತ್ಯಾಗವಾದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥವುಳ್ಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥವಂ ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಆ ಜಡ ದುಃಖರೂಪನಾದ ಪದಾರ್ಥದ ಗ್ರಹಣದಿಂದ ಹಿತವಾಗುವದಿಲ್ಲ ಆದಕಾರಣ ಈ ಲಕ್ಷಣಿಯು ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲ.

**ಶಿಷ್ಯ:-** ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯು ಯಾಕೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲ ?

**ಗುರುಗಳು:-** ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಈ ವಾಕ್ಯದೊಳಗಣ ತತ್ವಂಪದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿರೋಧಿಯಾದರ್ಥದ ತ್ಯಾಗಮಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಂಗಳ ತ್ಯಾಗಮಾಗದೆ (ಅಸಿ) ಎಂಬ ಪದದರ್ಥವು ( ಏಕತ್ವವು ) ಸಿದ್ಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಆದಕಾರಣ ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲ.

**ಶಿಷ್ಯ:-** ಜಹದಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯಿಂದ ( ತತ್ವಮುನಿ ) ಮಹಾವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವಂಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ?

**ಗುರುಗಳು:-** (ತತ್ವಮುನಿ) ಎಂದೊಡೆ ಅಪೇ ನೀನಿದ್ದಿ. ಈ ಮಹಾವಾಕ್ಯದೊಳಗಣ ಅದೇ ಎಂಬ ಪದವು ಮಾಯೋಪಾಧಿಶ್ಚೈತನ್ಯದ ಬೋಧಕವದೆ; ನೀನೆಂಬ ಪದವು ಅವಿದ್ಯೋಪಾಧಿಶ್ಚೈತನ್ಯದ ಬೋಧಕವದೆ. ಮತ್ತು ಇದ್ದೀ ಎಂಬ ಪದವು ಉಭಯ ಚೈತನ್ಯಂಗಳ ಏಕತ್ವವಂ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಮತದಲ್ಲಿದ್ದಾಕಾಶವೇ ಘಟದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಘಟಮರಾಕಾಶಂಗಳ ಏಕತ್ವವಂ ಹ್ಯಾಗೆತಿಳಿಯಬೇಕೋ, ಹಾಗೇ ಮಾಯೆಯೊಳಗಾವಚೈತನ್ಯವು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುತ್ತದೋ ಅದೇ ಚೈತನ್ಯವು ಅವಿದ್ಯೆಯೊಳಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದದ್ದು ನೀನಿದ್ದೀ. ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ನೀನು ಇವೆರಡೂ ಪದಂಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯೈಕ್ಯವಂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಘಟಮರಾಕಾಶಂಗಳ ಏಕತ್ವವಂತಿಳಿಯುವಗೋಸ್ಕರ ಘಟಮರೋಪಾಧಿಗಳ ತ್ಯಾಗವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ತತ್ ತ್ವಂ ಪದಂಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯೈಕ್ಯವಂತಿಳಿಗೊಂಬುವಗೋಸ್ಕರ ಭಾಗತ್ಯಾಗಲಕ್ಷಣಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳಾದುಪಾಧಿಗಳ ತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಂದೇಚೈತನ್ಯವು ಪರಿವೂರ್ಣವಿದ್ದು ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ವ

ಜ್ಞತಾರೂಪ ಶುದ್ಧಕಲ್ಪನೆಯೋಗದಿಂದ ಈಶತ್ವ, ಹಾಗೂ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತಾರೂಪ ಮೂಲೀನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಯೋಗದಿಂದ ಜೀವತ್ವಂಗಳೇರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರದಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಎರಡೂ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೂ ಅಧಿಷ್ಠಾನವಾಗಿದೆ; ಆದಕಾರಣ ಎರಡೂ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೂ ಭಿನ್ನವದೆ. ಅದೇ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಬ್ರಹ್ಮನಾನಿದ್ದೇನೆಂದು ಈ ಜೀವನು ತಿಳಿದೊಡೆ ಕಲ್ಪನೆಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವದ್ವೈತ, ಸಕಲ ವಿಕಾರಗಳು, ಸಕಲ ದುಃಖಗಳಿರುವವು. ಆದಕಾರಣ ಕಲ್ಪನಾರಹಿತನಾಗುವದರಿಂದ ಜೀವನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆನಂದ ರೂಪನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಕಲ್ಪನಾಸಹಿತಜ್ಞಾನವು ತತ್ವದದ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವು, ಹಾಗೂ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವರೂಪ ಕಲ್ಪನಾಸಹಿತಜ್ಞಾನವು ತ್ವಂಪದದ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವದೆ. ಆದಕಾರಣ ವಾಚ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧಿಗಳವೆ. ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಪಕಚೈತನ್ಯವಾವದು ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಕ್ಕೂ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವಕ್ಕೂ ಅಧಿಷ್ಠಾನವೋ, ಅದೇರಡು ಪದಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಸ್ವರೂಪ ಒಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಜಹದಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಕಿಂಚಿ ಜ್ಞತ್ವಂಗಳ ತ್ಯಾಗವಂಮಾಡಿ ಉಳಿದಿರುವ ಆಕಲ್ಪಕ ಚೈತನ್ಯೈಕ್ಯವಂ ಸದ್ಗುರು ಮುಖದಿಂದ ತಿಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

## ೨೪ ನೇ ಭಾಗ.

ಮನನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಸನಂಗಳ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಅಭ್ಯಾಸದ ಅವಧಿಯು, ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಸಂಚಿತಾದಿ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳಿಲ್ಲ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಗುರುಗಳೇ, ಗುರುಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ದೃಢವು ಹ್ಯಾಗಾಗುವದು?

ಗುರುಗಳು:- ಎಲೈಯಾ, ಆ ಕೇಳಿತಕ್ಕೊಂದಿದ್ದ ಏಕೈಕವಂ ದೃಢವಾಗುವ ಗೋಚರ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು; ಹಾಗೂ ಅದರೊಳಗೆ ಸಂಶಯಗಳು ಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತ ಮಾಡಬೇಕು. ದಾವಸಂಶಯಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯು ತನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಆಗುವದಿಲ್ಲೋ ಅವುಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಗುರುಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗುರುಗಳ ಭಿಟ್ಟಿಯಾ ಗುವಂತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ ದಾವಸತ್ತುರುಷರಕಡೆಯಿಂದಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಲ್ಲ ಸತ್ತುರುಷರು ಗುರುರೂಪಗಳೇ ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇರಲಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮನನವಂಮಾಡಿ ನಾನೇ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮನಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದನಂತರ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವಗೋಚರ ಸಂಕಲ್ಪ ನಿರೋಧನವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಸನವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಂಕಲ್ಪ.

ನಿರೋಧನಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿಗಳು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತವೆ ಅವು ಗಣಿತಗಳಿಗಿಂತ ಸುಲಭವಾದೇನಕೇ ಯುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರವಣ ಮಾಡು. ಒಂದು ವಿಕಲ್ಪವು ಪುಟ್ಟಹೋಯ್ತು, ಹಾಗೆರಡನೇ ವಿಕಲ್ಪವು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಂಥಸಂಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಕೊಂಡು, ಅವನ್ನೇ ನಿತ್ಯಬೆಳೆಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ತನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವದ ಅನುಭವವು ಬರುವದು; ಇದೊಂದು. ತನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗಳಂ ತಾನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು; ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಕಲ್ಪನೆಯು ದಾವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದೋ, ಆ ಜ್ಞಾನವು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಕಲ್ಪನೆಯು ದೃಢವಾಗುವದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾದ ಕಲ್ಪನೆ ಯಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸಾಕ್ಷಿಭಾವವಾದರೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ; ಇದರಡನೇದ್ದು. ಮನನದಿಂದ ನಾನು ತಿಳಿಯುವ ಮರಿಯುವಭಾವರಹಿತ ನಿರ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದದ್ದ ನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ಥಕೂತು, ಚಿಂತಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವ, ಮರಿಯುವ ಭಾವಂಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು; ಇದು ಮೂರನೇದ್ದು. ಅಥವಾ ನಾನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚೈತನ್ಯನಿರ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ಏಕಾಂತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಸ್ಮರಿಸಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸರಿಸಬೇಕು, ಇದು ನಾಲ್ಕನೇದ್ದು. ಅಥವಾ ವ್ಯವಹ ರಿಸುವಾಗ್ಗೆ, ಮಲಗುವಾಗ್ಗೆ, ಜಾಗೃತವಾಗುವಾಗ್ಗೆ, ನಿದ್ರಾಸ್ಥಿತಿ ಯಲ್ಲಿ ದ್ದಾಗ್ಗೆ, ನಾನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಏಕಾದ್ವಯ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ದೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರ ಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವಾವಕಾಲಕ್ಕೆ ದೇಹಭಾವನೆಯುತ್ಪನ್ನವಾದೀತೋ, ಆ ಆ ಕಾ ಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ದೇನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಆ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕು; ಇದೈದನೇದು. ಅಥವಾ ಅವನ ಪದಾರ್ಥದ ಬೋಧವಾ ದೀತೋ ಆ ಆ ಪದಾರ್ಥದ ನಾಮರೂಪಗಳೆಂಬ ಬಿಟ್ಟು, ಆ ಆ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕನಿದ್ದ ನಿರಾಕಾರ ಅನಾಮ ಅರೂಪ ರುದ್ಧ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನಾದಾತ್ಮನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಹೋದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ನಾಮರೂಪಂಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಮುರಿಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಾಮರೂಪಚಿಂತನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ನೋಡುತ್ತ ಹೋದೊಡೆ ಅದು ಸ್ವಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಾರನೇದು. ಇರಲಿ. ದಾವಾದರುಮಾಯಾದಿಂ ಸಂಕಲ್ಪ ನಿರೋಧನವೆಂಬೊಡೆ ತನ್ನ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವದನುಭವವನ್ನು ಅನುಭವ, ಅನುಭವಿತನು, ಅನುಭಾವ್ಯ ಈ ತ್ರಿವುಟ ರಹಿತನಾಗಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನುಭವವು ಬಂದನಂತರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ನೇಲೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟಾನಿ ಜನರಿಗೆ ದೇಹನಾ ನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ಹ್ಯಾಗೆ ದೃಢವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ದೃಢವಾದೊಡೆ ಪುರುಷನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃತ್ವವೇನು? ದಾವಲಾಭವೆಂಬೊಡೆಕೊಳ್ಳುವದಿರುವದು? ಎರಡನೇ ವಸ್ತುವೇ

ಎಲ್ಲಿಲ್ಲೋ, ಅಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷನಂ ದಾನ ವಸ್ತುವಿನ ಮಾಡುವದು? ಮತ್ತು ಇಷ್ಟೆ  
ಯಾದರೂ ದಾನ ವಸ್ತುವಿನ ಮಾಡುವದು? ಈ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೂಪನಾದ  
ಪುರುಷಂಗಳೇನುಕರ್ತವ್ಯವಿಲ್ಲ. ದ್ವರಿಂವನನು ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ  
ಪ್ರಾರಬ್ಧವರಾತ್ ಅವನದೇಹದಿಂದ ಉತ್ತಮಾಧಮಕರ್ಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ; ಪರಂತು  
ಆತಂಗೆ ಅಹಂಕರ್ತೃಭಾವವಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಅವನು ಅವುಗಳಿಗೆ ಲಿಪ್ತನಾಗುವ  
ದಿಲ್ಲ; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಕ್ರಿಯಮಾಣಕರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅಹಂಕರ್ತೃ  
ಭಾವದಬೇರ್ಪು ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಜ್ಞಾನಿಯ ಕ್ರಿಯಮಾಣವಂ (ಸುಹೃದಃಪುಣ್ಯ  
ಕೃತ್ಯಾಂ ದ್ವಿಷಂತಃ ಪಾಪಕೃತ್ಯಾಂ ಗೃಣಂತಿ) ಈ ವಚನದಿಂದ ಶ್ರುತಿಯು  
ಆತನ ನಿಂದಾ ದ್ವೇಷಂಗಳಂ ಮಾಡುವವರಿಗಾತನ ಪಾಪ, ಮತ್ತು ಆತನ ಸು  
ಹೃದರಿಗಾತನ ಪುಣ್ಯ ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮವು  
ಪೂರ್ವದ ಭ್ರಮದ ಕಾರ್ಯವಿದ್ದಕಾರಣ ಅದು ಭ್ರಮದ ಸಂಗಡೇ ನಷ್ಟ  
ವಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ಅವನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಭೋಗಂಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು  
ದೇಹಸಹಿತವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಫಲವಂ ಕೊಡುವ  
ದಕ್ಕೆ ಕರ್ಮವುಳಿಯುವದಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಕರ್ಮಫಲ ಭೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಗುವ  
ಜನ್ಮವಾದರಾಗುವದಿಲ್ಲ.

## ೨೫ ನೇ ಭಾಗ.

ಸಂಚಿತಾದಿ ಮೂರು ಕರ್ಮಂಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ತಾತ, ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮವೆಂದರೇನು?

ಗುರುಗಳು:— ಅನಾದಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ  
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಂಗಳೊಳಗಣ ಸ್ವಲ್ಪಾಂಶವಂ ಭೋಗಿಸಿ  
ಬಾಕೀ ಎಲ್ಲ ಸಿಲ್ಕು ಉಳಿಯುತ್ತಿರುವವು. ಆ ಜ್ಞಾನವಾಗುವವರಿಗೂ ಆದದ್ದೆಲ್ಲ  
ಸಂಚಯಕ್ಕೆ ಸಂಚಿತಕರ್ಮವೆಂದೆನ್ನತ್ತಾರೆ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವೆಂದೊಡೇನು ?

ಗುರುಗಳು:— ಫಲಂಗಳಂ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಸಂಚಿತದ  
ಸ್ವಲ್ಪಾಂಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆಂದೆನ್ನವರು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಆಗಾಮಿ ಕರ್ಮವಾವದು ?

ಗುರುಗಳು:— ಜ್ಞಾನೋತ್ತರ ಜ್ಞಾನಿಯ ಶರೀರದಿಂದ ಆವಾಂ ಕರ್ಮಗಳ್ಳು  
ಆಗುತ್ತವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆಗಾಮಿಕರ್ಮವೆಕೆಡೀಕು,

## ೨೬ ನೇ ಭಾಗ.

### ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು.

**ಶಿಷ್ಯ:—** ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹ್ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ?

**ಗುರುಗಳು:—** ಎಲ್ಲದೇಹಗಳು ಪ್ರಾರಬ್ಧಾಧೀನಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನಗಳಿರುವದರಿಂದೆಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಶರೀರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸಮಾನವಿರುವ ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಸಮಾಧಾನದ್ದೆಶೆಯಿಂದ ಸಾಧಾರಣ ಲಕ್ಷಣಂಗಳಂ ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ; ಕೇಳು. ಜ್ಞಾನಿಗಳ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಪ್ರಾರಬ್ಧದಿಂ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ; ಪರಂತು ಆ ಕರ್ಮವು ತೀರಿದಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಧನ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಅವರ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸವು ಬಿದ್ದಿರು ವದರಿಂದ ಅವು ಸ್ತಬ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅಹಂಕರ್ತೃಭಾವ, ಹಾಗಿ ಜೈಗಳಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಅವರ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಆವಾಸಕ್ರಿಯೆಗಳಾಗುತ್ತವೆಯೋ, ಆ ಆ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇತುವಿರುವದಿಲ್ಲ; ಅನಕಾರಣ ಆ ನಿರ್ಲತುಕವಾದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳು ವಿಪರೀತಗಳಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಸುಪರಿ ತಗಳಾಗಲಿ, ಪರಂತು ಅವರಿಗೆ ಲೋಕ ಅಥವಾ ಹರ್ಷವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಹೇತುವಿರುವದರಿಂದ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ ಕಾಲದಿಂದ ಆ ಕರ್ಮವು ಓರುವವರಿಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಫಲವು ಹ್ಯಾಗಾದೀ ತೆಂಬ ಚಿಂತೆಯು ಹತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಂದು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಭೋಕ್ತೃಭಾವ ವಿರುವದರಿಂದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ದಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಸುಖದುಃಖಗಳಾದರೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯಜನರು ಪತ್ಯೇಕನನ್ನು ಭಿನ್ನಭಾವದಿಂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಆದಕಾರಣ ರಾಗದ್ವೇಷಂಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಂ ಆತ್ಮರೂಪದಿಂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ; ಆದಕಾರಣ ಅವರು ರಾಗ ದ್ವೇಷಂಗಳಂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಾಧಾರಣ ಸ್ಥಿತಿಯಿರು ತ್ತದೆ. ವಿಚಾರದಿಂ ನೋಡಲಾಗಿ ವಾಣಿ-ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗಗೋಚರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಅವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯು ವಾಣಿಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ.

## ೨೭ ನೇ ಭಾಗ.

ಆತ್ಮಾ ಹಾಗು ಜಗತ್ ಇವುಗಳು ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಿಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇವುಗಳ ಏಕತ್ವವು.

**ಶಿಷ್ಯ:—** ಸಮರ್ಥರೇ, ಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಹೊರ್ತು ಏನೇನು ನೋಡುವ ದಿಲ್ಲೆಂದು ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ; ಹಾಗು ಜಗತ್ಯವಂತು ಆತ್ಮಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಿ ಯದೆ; ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಿಯು ಅದನ್ನು ಆತ್ಮರೂಪದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.



ಗುರುಗಳು:-ಸ್ವಲ್ಪಾಯುಷಿ, ಏಕದೇಶೀಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಘಟವು, ಮೃತಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧಧರ್ಮಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ; ಹ್ಯಾಗೋ; ಆಣೆಕಲ್ಲು ನೀರಿನಿಂದ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೋ; ಪಟವು ತಂತುಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೋ; ಲಹರಿಗಳು ಉದಕದಿಂದ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ, ಹ್ಯಾಗೋ; ಶುಕ್ಲ ರಜತವು ಶುಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ; ಹ್ಯಾಗೋ; ರಜ್ಜುಸರ್ಪವು ರಜ್ಜುವಿನಿಂದ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ ಹ್ಯಾಗೋ; ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಯಾಯೋಗದಿಂದ ತನ್ನಮೇಲೆ ಭಾಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಗತ್ವು ವಿರುದ್ಧಧರ್ಮಿಯಾಗಿ ತೋರಿಡಾಗ್ಯೂ ತನ್ನಿಂದ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

## ೨೮ ನೇ ಭಾಗ.

ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವು.

೧ ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

ಸ್ಥೂಲದೇಹ ನಿರಸನ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಜೀವನು ಜನ್ಮ, ಬಾಲ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ, ವಾರ್ಧಕ್ಯ, ಮೃತ್ಯು, ಅಂಧತ್ವ, ಒಧಿರತ್ವ, ಪಂಗುತ್ವ, ಮೂಕತ್ವ, ಕ್ಷುಧೆ, ತೃಷೆ, ಸಂಶಯ, ಪಾಪ, ಪುಣ್ಯ, ಸುಖ, ದುಃಖ, ಬಂಧ; ಮೋಕ್ಷ ಮುಂತಾದ ವಿಕಾರಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಿದ್ದು ಅವನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಇದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ?

ಗುರುಗಳು:- ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಏಕಪ್ರಮಾಡಿ ನೋಡೋಣದರಿಂದ ಜೀವನು ಅನೇಕ ವಿಕಾರಯುಕ್ತನಿದ್ದಾನೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪರಂತು ವಿವೇಕದಿಂದ ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಭಿನ್ನಮಾಡಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಆತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮರೂಪನಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತಾನೆ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಹೇಗೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಗುರುಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಆ ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದನೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕು

ಗುರುಗಳು:- ಹೇಗೆ ಬಾಲಕಾ ಕೇಳು. ಆತ್ಮನು ಸಂಚಿದಾನಂದ ರೂಪನಿದ್ದಾನೆ; ಹಾಗೂ ಅನಾತ್ಮನು ಅಸಂಜ್ಞದದುಃಖರೂಪನಿದ್ದಾನೆ. ಯಾತರಯೋಗದಿಂದ ಜನ್ಮ, ಬಾಲ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ, ವಾರ್ಧಕ್ಯ ಅವಯವ, ರೋಗ, ಮೃತ್ಯು ಮುಂತಾದ ವಿಕಾರಗಳು ಆತ್ಮಂಗಳೆಂದು ತೋರುತ್ತದೋ; ಆ ಟಿಟ ಹಸ್ತ (ಮೂರುವರೆ ಮಳಗಳ) ಪರಿಮಾಣಯುಕ್ತ ಸ್ಥೂಲದೇಹವು ಅಸಂಜ್ಞದ ದುಃಖ ರೂಪವದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಸ್ಥೂಲ ದೇಹವು ಪ್ರಕೃತ್ಯಕ್ಷಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅಸತ್; ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಜಡ, ಹಾಗೂ ಪ್ರೀಯವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ದುಃಖರೂಪವೆಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಅಕಾಶದೊಳಗೆ ಗಂಧವು ನಗರಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಅಸತ್‌ವೋ ! ರಜ್ಜು ಸರ್ಪವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡಾಗ್ಯೂ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಸತ್‌ವೋ, ಮೃಗಜಲವು ಕಾಣಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಅಸತ್‌ವೋ ಶುಕ್ತಿ ರಜತವು ಪ್ರಕೃತ್ಯಕ್ಷಕಂಡಾಗ್ಯೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಅಸತ್‌ವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಥೂಲದೇಹವು, ಮತ್ತು ತತ್ಸಮವಾದ ಸರ್ವ ಸ್ಥೂಲ ಪ್ರಪಂಚ ಅಸತ್‌ವದೆ. ದೇಶಿಷ್ಯ. — ದಾವಕಾಲದವರಿಗು ವೃತ್ತಿಯು ಈ ಪ್ರಪಂಚವಂ ನೋಡುತ್ತದೋ ತಾವತ್ಯಾಲ ಪರ್ಯಂತರ ಇದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗು ಧಾವಾಗ್ಗೆ ವೃತ್ತಿಯು ವಿಮುಖವಾಗುತ್ತದೋ ಆಗ್ಗೆ ಅಭಾವವಂ ಪಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅದಕಾರಣ ಸರ್ವ ಪ್ರಪಂಚವು ಸಮಷ್ಟಿ ವೃಷ್ಟಿಮನೋವೃತ್ತಿಕಲ್ಪಿತವದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ವಿಮುಖವಾದಾಗ್ಗೆ ಪ್ರಪಂಚಾಭಾವವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದುಳ್ಳವನು ಧಾವಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

**ಗುರುಗಳು:**— ಸ್ವಸ್ವಾ ವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥೂಲಪ್ರಪಂಚದ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಪಂಚಂಗಳ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗು ಸಮಾಧಿ ಅವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಾರಣಂಗಳ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಸುಷುಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಸ್ಥೂಲ ಪ್ರಪಂಚದ ಅಭಾವವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ; ಪರಂತು ಅದನಗೆ ಸತ್ಯವೆಂದು ಕಾಂಬುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದೋಡೆ ದ.ವಾ.ರಸು ಮಲಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಆತಂಗೆ ಸ್ಥೂಲ ಪ್ರಪಂಚವು ಕಾಂಬುವದಿಲ್ಲ; ಪರಂತು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅನ್ಯ ಜಾಗ್ರತರಿದ್ದವರಿಗೆ ಅದು ಮಲಗಿದ್ದ ಮನಃಪ್ರಾಣ ದೇಹ ಸಹಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

**ಗುರುಗಳು:**— ಎಲೈ ನಿನಗೆ ಹಿಂದೆಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲೋ ! ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಈಶ್ವರ ಕಲ್ಪಿತವದೆ, ಅದು ಜೀವಂಗೆ ಬಾಧಕವಲ್ಲ. ಜೀವ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಜೀವಂಗೆ ಬಾಧಕವಿರುತ್ತದೆ; ಅದಕಾರಣ ಜೀವನು ಅದನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಬೇಕು. ಜೀವನು ಈಶಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಅಕಂತೆ ಮನುತೆಗಳಂ ಹಿಡಿದು ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳಂ ಹಿಡಿಯದದ್ದೋಡೆ ಈಶ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಇವನಿಗೆ ಬಾಧಕವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೋಡೆ ಸ್ಥೂಲದೇಹಸಹಿತ ವೆಲ್ಲ ಸ್ಥೂಲಪ್ರಪಂಚವು ಸುಷುಪ್ತಿಯೊಳಗಿದ್ದು ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯು ಅದರ ಕಡಿಗಿರುವದಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವನಿಗದರ ಸಂಬಂಧದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ವೃತ್ತಿಯು ಪುನಃ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಮುಖವಾದಕೂಡಲೆ ದುಃಖವಾಗಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯು ಅಂತರ್ಮುಖವಾದೊಡೆ ಠಾಗ

ದ್ವೇಷ, ಅಹಂಕೆ, ಮಮತೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಲಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಂತೆ ಈಶ್ವರನ ಮಾಯಾ ವೃತ್ತಿಯ ವಿಮುಖವಾದಾಗ್ಗೆ ಈಶ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಲಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈಶಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೂ ಮಿದ್ಧವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಪರಂತು ಈಶಸೃಷ್ಟಿಗೂ ಜೀವಂಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದೇ ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯು ಅತ್ಯಾಕಾರವಾದರೆ ಈಶಸೃಷ್ಟಿಯದ್ದೇ ಅಭಾವ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಭಾವವು ಆತಂಗಿರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈಶಸೃಷ್ಟಿಗೂ ಅಸಂಖ್ಯಗಲಿದ್ವಾಗ್ಯ ವೃತ್ತಿರಹಿತನಾದ ಜೀವಂಗವುಗಳಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಜೀವನ ಅಹಂ ಮನುವೃತ್ತಿಯೇ ಜೀವಂಗ ದುಃಖದಿವಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸಿದೆ; ದಾವ ಮನುಷ್ಯನು ದಾವ ಪದಾರ್ಥದಮೇಲೆ ಅಹಂ ಮಮತ್ವವಂ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ; ಆತಂಗಿ ಆ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವಾರಾದರೂ ಬಿಡೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬದಲೇ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ; ಹಾಗಂತನು ಆ ಪಿಂಡಕನ ದ್ವೇಷವಂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಪರಂತು ಆತನೇ ದಾವಾಗ್ಗೆ ಆ ಮಮತ್ವವಂ ಬಿಡುತ್ತಾನೋ, ಆಮೇಲೆ ದಾವದರೂ ಆ ಪದಾರ್ಥವಂ ನಷ್ಟ ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅವನಿಗೆ ದುಃಖವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಆತನು ನಷ್ಟಮಾಡುವವನ ದ್ವೇಷವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಲ್ಲೋ, ಜೀವನ ಆಹಂ ಮಮತ್ವವೃತ್ತಿಯೇ ಆತಂಗಿ ದುಃಖವದೇ; ಈಶಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈಶಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿ, ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿ ವೃತ್ತಿರಹಿತನಾದ ಜೀವಂಗರೂ ತೋರುವದಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಕಲ್ಪನೆಯ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ತೋರುವದಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಅದು ಕಲ್ಪನಾಜನಿತವದೆ. ಹಾಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವವನು ಧ್ಯಾನದ್ವಿರಯಿಂದ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಧ್ಯೇಯ ಮೂರ್ತಿಯಕಡಿಗೆ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿರುವವರಿಗೂ ಕಣಿಸುತ್ತದೋ, ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸೆರಡನೇ ಪದಾರ್ಥದ ಕಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಡಲೇ ತತ್ಕಾಲ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ದೇಹಸಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇನ್ನು ನುಷು ಪ್ರಾಣಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳೊಳಗೊಪ್ಪಿ ಪ್ರಪಂಚವು ಲಯವಂ ಹೊಂದಿದಮೇಲೆ ಅದು ಪುನಃ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ಪನ್ನವಾದಕೂಡಲೇ ಯಾಕೆ ತೋರುತ್ತದೆ? ಹೀಗೆ ನೀನೆಂದಲ್ಲಿ ಕೇಳು. ಬಹಳ ಕಾಲದ ಮಗೂ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಹೋದಲ್ಲಿ ಧ್ಯೇಯ ಮೂರ್ತಿಯು ಹೃದಯದೊಳಗೆ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ; ಆಮೇಲೆ ಆ ಧ್ಯಾನಿನಿಗೆ ಆವಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣವಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಸ್ಮರಣದ ಸಂಗಡೇ ತೋರುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆಂದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವನು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಬಂದಕಾರಣ ಅದು ಸತ್ಯವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಭಾವನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಸ್ಮರಣವಾದಕೂಡಲೇ, ಅದು ಸ್ಮರಣದ ಸಂಗಡೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ವಸೃಷ್ಟಿಯು ಮನೋಕಲ್ಪಿತವಿದ್ದಕಾರಣ ಅದು ಸತ್ಯವೆಂದು ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಅಸಮರ್ಥವೆಂದು

ನಿನಗೆ ಸಂತಯವು ಬಂದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೇ ನೋಡಲೋ! ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವಂಥ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಹಿತಾನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಿರುವದೆಂತು ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪರಂತು ಮನಸ್ಸು ಆ ಇಲ್ಲದಂಥ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಂಕೋಚಿತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಶಕ್ತನಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯುಗಗಳಾದಂತೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ಮನಸ್ಸು ಅಘಟಿತಘಟನೆಗೆ ಸಮರ್ಥವದೆ. ಧ್ಯೇಯ ಮಾರ್ಗಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊರತು ಹ್ಯಾಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಥೂಲದೇಹಸಹಿತ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚವು ಮನಸ್ಸಿನಹೊರತು ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೂಲತಃ ಇಲ್ಲದಂಥ ದೇಹವು ಜಡ ದುಃಖರೂಪವು ಹ್ಯಾಗೆ ಇದನ್ನು ಏನು ಹೇಳುವದು? ಯಾಕೆಂದೋಡೆ ಮೂಲತಃ ಇಲ್ಲದಂಥ ವಸ್ತುವಿನ ಗುಣದೋಷಂಗಳ ವಿಚಾರವಂ ಮಾಡುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪರಂತು ಮಂದ ಪ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಸ್ಥೂಲ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೇಯಬುದ್ಧಿಯುಪ್ಪನ್ನವಾಗಲೆಂದು ಈ ದೇಹವು ಜಡದುಃಖರೂಪವು ಹ್ಯಾಗಿದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರವಣ ಮಾಡು. ಸ್ವಪ್ನ ಹಾಗು ಸುಷುಪ್ತಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಸಂಕೋಚಿತವಾದಲ್ಲಿ ಈ ದೇಹವು ಏನೂ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿಕಾಲದ ಲ್ಲಾಭದರೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಗಹನವಾದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಮಗ್ನವಾದಕಾಲಕ್ಕೆ ದಾರಾದರೂ ಬಂದರೂ ಕೂತರೂ ಮಾತುಡಿದರೂ ಅವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ದಿಶೆಯಿಂದ ದೇಹವು ಜಡವದೆ; ಮತ್ತು ದೇಹವೇ ಚೈತನ್ಯವಿದ್ದರೆ ಕದಿದು ಬಿದ್ದವಯವದಲ್ಲಿ ಸಹ ಜ್ಞಾನವಿರುತ್ತಿತ್ತು, ಹಾಗು ರವದಲ್ಲ ಸಹ ಜ್ಞಾನವಿರುತ್ತಿತ್ತು; ಪರಂತು ಹಾಗು ನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲದಕಾರಣ ದೇಹವು ಕೇವಲ ಜಡ ಕಾಷ್ಟ ಪಾಷಾಣಂಗಳಂತೇ ಅದೆ. ಇನ್ನು ಈ ದೇಹವು ದುಃಖರೂಪವು ಹ್ಯಾಗಿದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದೇಹವು ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದು, ಪಿತೃವೀರ್ಯ ಹಾಗು ಮಾತೃ ಶೋಣಿತಗಳು ಕೂಡಿದ್ದ ಕರ್ದಮದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತೆಯ ಯೋನಿವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮುಂದೆ ಅನ್ನರಸದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಏನೇಕೇದಿವಸಗಳಿಂದ ತರುಣನಾಗುತ್ತದೆ; ಮುಂದೆ ಕ್ಷೀಣನಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ಅನೇಕ ರೋಗಂಗಳಿಂದಗ್ರಸ್ತ, ವಿಷ್ಣುಮೂತ್ರಂಗಳಿಂದವುಷ್ಣವಾಗುವಂಥದ್ದದೆ. ಇದರದಿಶೆಯಿಂದಿದು ದುಃಖರೂಪವದೆ. ಇದುಜಡವಿದ್ದು, ಚೈತನ್ಯರೂಪವಿದ್ದಂತೆ ಯಾಕೆ ತೋರುತ್ತದೆಂದಲ್ಲಿ ಕೇಳು, ಹ್ಯಾಗೊಬ್ಬನಟನು ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗವೆಂಬುಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಕುಣಿಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ ನೋಡುವವ ಬಾಲಕನು; ಕುಣಿಯುವನು ತೋರುವದಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಆ ವಸ್ತ್ರವೇ ಕುಣಿಯುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮಪ್ರತಿಬಿಂಬ

ಸಹಿತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾಯಾಕಲ್ಪಿತ ದೇಹರೂಪವಾದ ವಸ್ತುವಿನ ತನ್ನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮಾಧುರು ಅವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ದೇಹವೇ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಂದು ಮಾಡುತ್ತದುವುದರಿಂದ ಅದು ಜ್ಯೋತನ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ದೇಹವು ದುಃಖರೂಪವಿದ್ದು, ಪ್ರಿಯವೆಂದು ಯಾಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆಂದು ನೀನೆಂದಲ್ಲಿ ಕೇಳು. ಹ್ಯಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ರೆಯ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಅವನ ರಕ್ತವಿನ ಕೂಸನ್ನು ತಂದು ಅರಿದರೂ ಅವನ ಸಮಾಪ ಮಲಗಿಸಿದರೆ ಆ ಕೂಸು ಅವನಿಗೆ ಕೇವಲ ಪ್ರೇಷನದ್ದಾಗಿದ್ದು ನಿದ್ರೆಯ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಅದು ರಕ್ತವಿನ ಕೂಸೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ತನ್ನದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅವನ್ನು ಸಮಾಪ ಕರಗೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಯ್ಯನ್ನು ತರುಗಸು ತ್ತಾನೋ ? ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಅಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ನಿದ್ರೆಯ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ದುಃಖರೂಪವಾದ ಸ್ಥೂಲದೇಹವೇ ನಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ದೇಹವು ಅಸಜ್ಜಡ ದುಃಖರೂಪವೆ; ಅವಕಾರಣ ಅದರಲ್ಲಿ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪಿಡಿದಿದ್ದ ಹಂತೆ ಮಮತೆಗಳೆಂದು ಬಿಡಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಅಧಃಪ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಶಬ್ದವು ಕ್ವಚಿತ್ ಸ್ಥೂಲದಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಬುದ್ಧಿವಾಚಕವದೆ. ಮತ್ತು ಕ್ವಚಿತ್ ಸ್ಥೂಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ವಾಚಕವೆ; ಅದಕಾರಣ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥದ ಮೇಲಿಂದ ಶಬ್ದಾರ್ಥವು ಮಾಡಬೇಕು.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಹೇ ಭವಭಯ ಸಂಹಾರಕನೇ ಸ್ಥೂಲದೇಹವು ಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚಭೂತಗಳದ್ದೆಂದು ನೀವು ಉಪಕ್ರಮವು ಹೇಳುವಾಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಆ ಪಂಚಭೂತಗಳೊಳಗಣ ಅವ ಭೂತವಾದ ಅಂಶವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಹೇ ಬಾಲಕಾ, ಅಸ್ತಿ, ಮಾಂಸ, ನಾಡಿ, ರೋಮ, ತ್ವಚೆ ಇವೈದಂಶಗಳು ಸ್ಥೂಲ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವೆ. ಯಾಕೆಂದೊಡೆ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಕರೀಣವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಅಂಶಗಳಾದ ಉ ಕರೀಣಗಳವೆ. ರೇತ, ರಕ್ತ, ಲಾಲಾ, ವೂತ್ರ, ಸ್ವೇದ, ಇವೈದಂಶಗಳು ನೀರಿನ ಅನಿ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ನೀರು ದ್ರವೀಭೂತವಿರುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಈ ಅಂಶಗಳಾದರೂ ದ್ರವೀಭೂತಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹ್ವೇದ, ತ್ವಚೆ, ಅಲಸ್ಯ, ನಿದ್ರೆ, ಹಾಗೂ ಮೃಧುನ, ಇವೈದಂಶಗಳು ಪೃಥ್ವಿನಿಂದ ಅನಿ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದಹನಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯದೆ, ಹಾಗೂ ಭುಕ್ತಾನ್ನೋದಕಗಳ ಪಚನವಾಗದೆ ಹ್ವೇದ ಮುಂತಾದವುಗಳು ತನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಚಲನ ಧಾವನ, ಪ್ರಸರಣ, ಅಕುಂಚನ, ಹಾಗೂ ನಿರೋಧನ ಇವೈದಂಶಗಳು ವಾಯುವಿನ ಅನಿ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಶಕ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಈ ಅಂಶಗಳಾದರೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಗಳವೆ. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಶೋಕ, ಮೋಹ, ಭಯ,

ಇವೈದಂಶಗಳು ಅಕಾಶದ ಅನಿ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಕಾಶೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಈ ಅಂಶಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಅಥವಾ ಶೃದಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ, ಆದಕಾರಣ ಇವು ಅಕಾಶದಂಶಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಪ್ರತ್ಯೈದಂಶಗಳು ಕೂಡಿ ಸ್ಥೂಲದೇಹವಾಗುತ್ತದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:-** ಸ್ಥೂಲದೇಹದ ಭರ್ಮಗಳಾವವು ?

**ಗುರುಗಳು:-** ತಾಯಿತಂದಿಗಳು ಭಕ್ಷಿಸಿದಂಥ ಅನ್ನರಸದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂಥ ರೇತದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವದು; ರೋಗಿಯು, ಅಥವಾ ನಿರೋಗಿಯಾಗುವದು; ಪುಷ್ಪ, ಅಥವಾ ಕೃಷವಾಗುವದು, ಕವು, ಕೆಂಪು, ಮುಂತಾದವು ವರ್ಣಗಳೊಳಗಣ ದಾವಾದರೊಂದು ವರ್ಣದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದು; ಬಾಹಿ ವರ್ಣ. ಆರಸು, ಗೋತ್ರ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದು; ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವ, ಕನಿಷ್ಠತ್ವ, ಮಾತೃತ್ವ, ಪಿತೃತ್ವ, ಸುಂದರತ್ವ, ಕುರೂಪತ್ವ, ಆಸ್ತಿತ್ವ, ಬೆಳೆಯೋಣ, ತಾರುಣ್ಯ, ವಾರ್ಧಕ್ಯ, ಮೃತ್ಯು ಇತ್ಯಾದಿ ಭರ್ಮಗಳು ಸ್ಥೂಲದೇಹಕ್ಕೆ, ಪರಂತು ನೀನು ಸ್ಥೂಲದೇಹದ ಸಂಬಂಧಿತವಾದ ಪ್ರಶ್ನವೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿ; ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಸ್ಥೂಲದೇಹವು ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:-** ಮಹಾರಾಜ, ಸ್ಥೂಲದೇಹವಿಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲೆಂಬುವದನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೇಳೋಣದ ಮೇಲಿಂದ ನಾನು ತಿಳಿದೆ; ಪರಂತು ಸಮೀಪಗಳಾದರೂ ನನ್ನಿಂದ ಭಿನ್ನಗಳಲ್ಲಾದ ಕಾರಣ ಮೂಢರಿಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೇಯ ಬುದ್ಧಿಯುತ್ಪನ್ನವಾಗಲೆಂದು ಸ್ಥೂಲದೇಹದಲ್ಲಿ ಅವ ಭೂತದ ಅವ ಅಂಶವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆ ಕೇಳಿದೆ. ಇದಾದರೂ ನನ್ನ ತಪ್ಪು ಇದ್ದೊಡೆ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

## ೨೮ನೇ ಭಾಗ.

### ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವು.

೨ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇವನಿರಸನಂ

೧ನೇ ವಿಭಾಗ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇವನಿರಸನದ ೧ನೇ ಪ್ರಕಾರವು.

ಗುರುಗಳು:— ವತ್ಸ, ಇದರೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ದೇನನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಈಗ ನಿನಗೆ ದಾವ ದೇಹದ ನಿರಸನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವಂ ಹೇಳಿದೆ, ಆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ಮಾಯಕೋರವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಇನ್ನು ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಕೂಡಿ ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶವು; ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಪಂಚಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಕೂಡಿ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶವು. ಪ್ರಾಣಮಯಾದಿ ಮೂರು ಕೋಶಗಳು ಕೂಡಿದ್ದೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇವವು. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವಾದರೂ ಪಂಚಭೌತಿಕವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಜಡವದೆ. ಮತ್ತು ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳು, ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸೊಂದು, ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿಯೊಂದು; ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಪ್ತದಶಕಲಾತ್ಮಕವಿರುತ್ತದೆ; ಆದಕಾರಣ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದವಸ್ತು ವಿಕಾರಿಯಿರುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವೇ ಆದೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ದೇಹವು ವಿಕಾರಿಯದೆ. ಹಾಗೂ ವಿಕಾರಿಯಿರುವದರಿಂದ ದುಃಖರೂಪವದೆ. ವಿಕಾರಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ-ನಾಶಗಳಿರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ಆದಕಾರಣ ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಾಶಗಳಿದ್ದ ಕಾರಣ ಈ ದೇಹವು ಅಸತ್ವವದೆ. ಈ ದೇಹವು ಜಡವಿದಕಾರಣ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಪ್ರೀತಕನಿದ್ದವನೇ ಆತ್ಮನು.

ಶಿಷ್ಯ:— ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹದೊಳಗಣ ದಾವ ಅಂಶವು ದಾವ ಭೂತದ್ದೆ? ಇದನ್ನೆನಗೆ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು:— ಅಪಂಚೀಕೃತ (ಸೂಕ್ಷ್ಮ) ಪಂಚಭೂತಗಳ ಸಮಷ್ಟಿ ಸತ್ತ್ವಾಂಶದಿಂದ ಮನಬುದ್ಧಾದಿಗಳುತ್ಪತ್ತಿಯೂ, ಸಮಷ್ಟಿರಾಜಸಾಂಶದಿಂದ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳುತ್ಪತ್ತಿಯೂ, ಆಯ್ದು. ಆಕಾಶದ ಸತ್ತ್ವಾಂಶದಿಂದ ಶೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯದ, ವಾಯುವಿನ ಸತ್ತ್ವಾಂಶದಿಂದ ತ್ವಗಿಂದ್ರಿಯದ, ತೇಜದ ಸತ್ತ್ವಾಂಶದಿಂದ ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯದ, ಆಹಿನ ಸತ್ತ್ವಾಂಶದಿಂದ ರಸನೇಂದ್ರಿಯದ, ಹಾಗೂ ಪೃಥ್ವಿಯ ಸತ್ತ್ವಾಂಶದಿಂದ ಛ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯದುತ್ಪತ್ತಿಯಾಯ್ದು. ಆಕಾಶದ ರಾಜಸಾಂಶದಿಂದ ಮಾಗಿಂದ

ಯದ, ನಾಯುವಿನ ರಾಜಸಾಂಶದಿಂದ ಪಾಣೀಂದ್ರಿಯದ, ತೇಜದ ರಾಜಸಾಂಶದಿಂದ ವಾದೇಂದ್ರಿಯದ, ನೀರಿನ ರಾಜಸಾಂಶದಿಂದ ಉಪಸ್ಥೇಂದ್ರಿಯದ, ಹಾಗೂ ಪೃಥ್ವಿಯ ರಾಜಸಾಂಶದಿಂದ ಗುಡೇಂದ್ರಿಯದುತ್ತಪ್ಪಿಯಾಯ್ತು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಪಂಚೀಕೃತ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಹುಟ್ಟಿತು.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹದ ಅಭಾವವು ದಾವ ಅವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಸುಷುಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಸುಷುಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹದ ಅಭಾವವಾದನಂತರ ಪುನಃ ಜಾಗರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಎಲೈ ಸುಷುಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಸಬೀಜವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಬೀಜವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಮನ್ನಿಸಬೇಕಾದೊಡೆ ಮಲಗುವದರಿಂದೇ ಮೋಕ್ಷವಾಗಬೇಕಾದೀತು, ಮತ್ತು ಸತ್ಯಮಘ ಉಪಾಸನೆ, ಸದ್ಗುರು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಮಂತ್ರಾದ್ಯವುಗಳ ಜರೂರ ವಿರುತ್ತಿದಿಲ್ಲ. ಪರಂತು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಬೀಜವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಜಾಗರಸ್ವಪ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚಿತವೆಂದೊಡೆ ಇದರ ಬೀಜವಾದ ದಾವಸ್ವಾತ್ಮಾಜ್ಞಾನವೋ ಅದರದಾಕಾರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆದಕಾರಣ ಪುನಃ ಜಾಗರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಯೋಗದಿಂದ ವಿಸ್ತೃತವಾಗುತ್ತದೆ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಸುಷುಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಅಭಾವವೊಂದಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಜಾಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಪುನಃ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮೋಕ್ಷಾನಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಾವವೊಂದಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಪುನಃ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೋ? ಇಲ್ಲೋ? ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿದ್ದರೆ ಯಾಕಾಗುವದಿಲ್ಲ? ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಜೀವಂಗೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ.

**ಗುರುಗಳು:**— ವಸ್ತು, ನಿನಗೀಗ ಹೇಳಲಿಲ್ಲೇನು? ಸುಷುಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಬೀಜಮಾದ ಅವ ಅಜ್ಞಾನವೋ ತದಾಕಾರವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕಾರಣ ಪ್ರಾರಬ್ಧಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪುನಃ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಂತೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅಜ್ಞಾನಾಕಾರವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣ ಸಹ ತಮಾಸಿ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ; ಅದಕಾರಣ ಪುನಃ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೇ, ಶಿಷ್ಯ, ಮೋಕ್ಷವೆಂದೊಡೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಸ್ಥಾನವು. ಅದು ಸಕಲದೃಶ್ಯ ಭಾಸಾ



ತೃತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾರಣಮಾದಾವ ಅಜ್ಞಾನವೋ ಅದರ ನ.ರವಾಗದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಮೋಕ್ಷಾನುಭವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸರ್ವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾರಣಮಾದ ಅಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಿರುವದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೆ ಬೋಧಿಸಿದ ನಷ್ಟವಾದರೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತನು ಪುನಃ ಹಾಗುತ್ತಾನೆವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಜ್ಞಾನವು ನಷ್ಟವಾದನಂತರ ಪುನಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಾದಿ ಪ್ರಪಂಚವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

## ೨ನೇ ಭಾಗ.

ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವು.

೨ ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹ ನಿರಸನವು.

೨ ನೇ ವಿಭಾಗ.

ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ  
ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾದಿ ಉಪಾಧಿಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ.

ಶಿಷ್ಯ—ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಾದಿ ಉಪಾಧಿಗಳಿರುತ್ತವೆಯೋ? ಇಲ್ಲೋ? ಇರುವದಿಲ್ಲವೆಂದೊಬ್ಬ ಅವರು ವ್ಯವಹಾರವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಹಾಗಿರುತ್ತವೆಂದೊಬ್ಬ ಅವರೂ ನಾರವ ಹ್ಯಾಗೆಗುವದು?

ಗುರುಗಳು—ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದವರಿಗುಪಾಧಿಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ, ಪರಂತು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವೇಕ ಕೈವಲ್ಯ ಪರ್ಯಂತರ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಯೋಗದಿಂದ ಅವರ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಗಳಿರುತ್ತವೆ ಕಾರಣದೇಹವೊಂದೇ ಜ್ಞಾನವಾದ ಕೂಡಲೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕ್ಷಯವಾಗುವಾಗ್ಗೆ ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಗಳಾದರೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಕಡಿಮೆ ಹಾಕಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತನು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ತೀರುವಪರ್ಯಂತರ ಇದ್ದು, ಮುಂದೆ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ; ನಂತರ ಆ ವ್ಯಕ್ತನ ಬೋಧಿಯ ಜೀವಂತವಿದ್ದರೆ ಅದು ಪುನಃ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವದೋ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲೋ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಗಳು ಜ್ಞಾನಪಾದನಂತರ ಏನೇ ಕಾಲದವರಿಗೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧದಿಂದಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಾಗು ಪ್ರಾರಬ್ಧದ ಸಂಗಡ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಆಮೇಲೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲ [ಬೀಜ] ವಾದ ಸ್ವಾತ್ಮಜ್ಞಾನದನಾಶವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈಕ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದಲಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವು ಪುನಃ ಉದ್ಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಎಲೈ ಇದು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲೋ, ಎಂಬ ವಿಚಾರವೆಂದೊಬ್ಬ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದೊಬ್ಬ ಇದು ಕಲ್ಪನಾಮಾತ್ರವದೆ.

## ೨ ನೇ ಭಾಗ.

ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮವಿಚಾರವು.

೨ ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹನಿರಸನಂ.

೩ ನೇ ವಿಭಾಗ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಕಲ್ಪನಾಮಾತ್ರವದೆ.

ಶಿಷ್ಯ:- ಹೇ ಗುರುಗಳೇ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ?

ಗುರುಗಳು - ಕೇಳಯ್ಯಾ ಬಾಲಕಾ, ಆತ್ಮನ ಪೂರ್ಣತ್ವದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವಭಾವವೆಂದೊಡೆ ಕಲ್ಪನೆಯುತ್ಪನ್ನವಾಯ್ತು. ಅದು ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪಾತ್ಮಕವಾದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು; ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವಾದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ, ಚಿಂತಾತ್ಮಕವಾದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತ, ಅಭಿಮಾನಾತ್ಮಕವಾದಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ಗಳದಕ್ಕೇಬರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಲ್ಪನೆಯು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಳಗಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಂದ್ರಿಯದೊಳಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಆ ಇಂದ್ರಿಯದ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ( ನೇತ್ರಗೋಲಕಗಳೊಳಗಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ್ಗೆ ಚಕ್ಷು ) ಈ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದೇ ರುಪಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯಾದಿ ಭೇದಗಳಿಂದ ಸರ್ವ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ನಾಮಗಳೂ, ಅಂತಃಕರಣಂಗಳ ನಾಮಗಳೂ ಬಂದವು. ಏವಂ ಸಪ್ತದಶ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಕಲ್ಪನಾಮಾತ್ರವದೆ. ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಅಧವಾ ಮಾಡಿದ್ದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂಥ ಸ್ಥೂಲದೇಹವಾದರೂ ಕಲ್ಪನಾರೂಪವೆಂದೆ. ಕಲ್ಪನೆಯೆಂದೊಡೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ( ಚೈತನ್ಯಾಭಾಸ ಸಹಿತವಾದದ್ದು ) ತನ್ನ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪವಾದ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವಂ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತವಾದಾಗ್ಗೆ ವಿಷಯಗಳಿಂದೇ ಸುಖವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸಿದ ವಿಷಯಂಗಳ ವಾಸನೆಗಳಂ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಬ್ಧಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲದೇಹವು ನಷ್ಟವಾದನಂತರ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ವಾಸನೆಯರೂಪದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನದ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಅದಕಾರಣ ಪುನಃವಿಸ್ತೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಸ್ತೃತವಾಗುವದೇ ಜನ್ಮವು.

## ೨ನೇ ಭಾಗ.

### ಆತ್ಮನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವು.

೨ ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇಹನಿರಸನ.

೪ನೇ ವಿಭಾಗ.

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾವಧಿ ವಾಸನೆಗಳ ಹ್ಯಾಗೆಯೆ  
ಬಾಧಕಗಳಲ್ಲ.

**ಶಿಷ್ಯ:**— ಹೇ ಗುರುಗಳು, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ವಿಷಯಗಳಂ ಭೋಗಿಸು  
ತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ವಾಸನೆಗಳು ಯಾಕಿರುವದಿಲ್ಲ ? ಮತ್ತು ಇರುತ್ತಿದ್ದೊದೆ  
ಆವೇಗಿ ಜನ್ಮವು ಯಾವಾಗಬರದು ?

**ಗುರುಗಳು:**— ಸ್ವಸ್ವರೂಪದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಬ್ಬಾನವನವನವದನಂತರ  
ಕೋವ್ಯಾವಧಿ ವಾಸನೆಗಳು ಜನ್ಮವಾದುಗ್ಯಾ ಅಪು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕಗಳಾ  
ಗುವದಿಲ್ಲ ಯಾಕೆಂದೊಡೆ ಆ ಇಚ್ಛಿತ ವಿಷಯಗಳೊಳಗೆ ಹಾಗು ವಾಸನೆಗಳೊ  
ಳಗೆ, ಮತ್ತು ವಾಸನೆ ಧರಿಸುವಂಥ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾವನೆಯಿರುವದಿಲ್ಲ.  
ಆದಕಾರಣ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಾಸನೆಗಳು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಬ್ಧ  
ಭೋಗದ್ವೇಶಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭರ್ಯತವಾದ  
ಬೀಜವು ಹ್ಯಾಗೆ ಭಕ್ಷದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಯದೋ ಪರಂತು ಬಿತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಉಪ  
ಯೋಗಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲೋ ? ಹಾಗೆಯೇ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಭಾವನೆಯಿಂದ ಸುಟ್ಟಿದ  
ಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಾಸನೆಗಳು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗದೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧಭೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ  
ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗು ದಾವ ಆಜ್ಞಾನದ ಅಶ್ರಯದಿಂದ ದೇಹ  
ನಾರವನಂತರ ವಾಸನೆಗಳಿರುವವೂ, ಆ ಅಜ್ಞಾನವಂಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ  
ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಾಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದಕಾರಣ ಅವರ ವಾಸನೆಗಳಿಗೆ ಮರಣೋತ್ತರ  
ದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಧಾರ ವಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಾಸನೆಗಳು ಪ್ರಾರಬ್ಧ  
ಕ್ಷಯವಾದನಂತರ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗು ವಾಸನಾಕ್ಷಯವಾದಕಾರಣ ಜನ್ಮವಾದ  
ರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನೀನೆಂದಿಲ್ಲೋ! ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇರಬಾರದು.  
ಆದರೆ ಕೇಳು. ಪ್ರಾರಬ್ಧದಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗಾದರೂ ಇಚ್ಛೆಯುತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.  
ಕರಂತು ಅವರಿಗೆ ಇಚ್ಛಿತಪರಧ, ಇಚ್ಛೆ, ಇಚ್ಛಿಸುವವನವನು ಇವುಗಳಲ್ಲ  
ಸತ್ಯತ್ವಬುದ್ಧಿಯಿರುವದಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಆ ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ವಿಕೇಷ ಅಗ್ರಹ

ವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದದರಿಂದವರಿಗೆ ಆ ಇಚ್ಛೆಗಳುಪಯೋಗ, ಪ್ರಾರಬ್ಧವಿರುವಪರ್ಯಂತ  
ತರ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗದ್ವಿಶೇಷಿಯಿಂದಾಗುತ್ತದೆ, ಮುಂದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಿ  
ಗಳಿಗೆಜ್ಞೆಯೇ ಇರಬಾರದೆಂದು ಶಿಷ್ಯವಾಚವದ್ದರಿ ಸ್ವೀಚ್ಛಾಪ್ರಾರಬ್ಧ, ಅನಿಚ್ಛಾ  
ಪ್ರಾರಬ್ಧ, ಹಾಗೂ ಪಲೇಚ್ಛಾಪ್ರಾರಬ್ಧ ಈ ಮೂರೂ ತ್ರಿಸಿಧವಾದ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಂ  
ಮತಿಸಾಧಿಸುವಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮಿಥ್ಯನಾದವು.

## ೨೦ ನೇ ಭಾಗ.

ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮನಿಚಾರವು.

೨ ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇಹನಿರಸನಂ.

೫ ನೇ ವಿಭಾಗ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹ ನಿರಸನದ್ವೇ ರಡನೇಪ್ರಕಾರವು.

ಶಿಷ್ಯ:- ಹೇ, ಭವಸಯ ಹಾರಕನೇ, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹವು ಕಲ್ಪನಮಾತ್ರ  
ವದೆ; ಹಾಗದುದುಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಾದರೆ ಕಲ್ಪನಾ  
ಕಾಲವಲ್ಲದರೂ ಆತ್ಮಂಗೆ ನಿಶಾರವಾಯದ್ದೋ ? ಇಲ್ಲೋ ?

ಗುರುಗಳು:- ಹೇ ಬಲಕ, ಯೋಗ್ಯಸ್ಮರಣವಂ ಮಾಡಿದಿ ನುನು  
ನಿನಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹನಿರಸನವಂಪೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ, ಹುಂತು ನಿನ್ನಪ್ರಶ್ನಂಗಳುತ್ತರಂ  
ಗಳಂ ಹೇಳುವಾಗ್ಗೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಸ್ಥಿತಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ  
ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹನಿರಸನವಂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಎಲಯ್ಯಾ, ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹ  
ವೆಂದರೆ ಕಲ್ಪನೆಯು. ಅದು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದದೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯ  
ತ್ವದಿಂದಿಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹ್ಯಾಗೆಂದೋಡೆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕನಾದಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆದು ಉದ ವಿಸು  
ವದು ಸಂಧವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಯೋಗದರೂ ವಸ್ತುವಿರೋಧಗಾ  
ಯ್ದೀನೆಂಬ ವಿಚಾರಮಾಡಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದೋಡೆ (ಆತ್ಮಾವಾ  
ಇದಮೇಕ. ಏವಾಗ್ರ ಅಸೀನ್ನಾ ನೈತ್ಯಂ ಚನ) ಇತ್ಯಾದಿ ದೃತಿವಚನಂಗಳಮೇಲಿಂ  
ದ ಆತ್ಮನಮೋರ್ತ ಅನ್ಯವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೋಡಲುಗಿ ಕಲ್ಪನೆ  
ಗಾತ್ರಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹುಗುಧಾರದ ಹೊತ್ತು. ಭಾಸಿಸಿದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸತ್ಯವೋ  
ಮಿಥ್ಯವೋ? ಇದನ್ನು ನೀನೇ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡು, ರಜ್ಜುವಿನಮೇಲೆ ಭಾಸಿ  
ಸಿದ ಸರ್ಪವು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಾಸಿಸಿದ ಕಾರಣ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಅಸತ್ಯವೋ  
ಹಾಗೇಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇಹ, ( ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕನಾದಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭಾಸಿಸಿದ ಕಲ್ಪನೆಯು )  
ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಾಸಿಸಿದಕಾರಣ ಮಿಥ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತನ್ನ

ಪೂರ್ಣತ್ವಾದಿಲಕ್ಷಣಗಳ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಭಾಸಿಸಿತು. ಅದಕಾರಣ ಅದು ಮಿಥ್ಯವದೆ. ಹಾಗದು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣತ್ವಾದಿಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗುವಂಥಾದ್ದದೆ. ಇನ್ನು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ? ಹೀಗೆ ನೀನೆಂದಲ್ಲಿ ಕೇಳು ನಾನು ಪರಿಪೂರ್ಣಬ್ರಹ್ಮವೇ ಇದ್ದೇನೆ; ನನ್ನ ಹೊರ್ತು ಏನೇ ನಿಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವನಿಗೆ ದೃಢಜ್ಞಾನವಾದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯವದಾರ್ಥವಂತು ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ; ಹಾಗು ತಾನು ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲಾದ ಕಾರಣ ಜೀವನು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಯುವ ಮರಿಯುವ ಭಾವಗಳ ತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಭಾವಗಳೇ ಕಲ್ಪನೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇರಲಿ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಲ್ಪನಾ ನಾಶವಾದಲ್ಲಿ ಜೀವನು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಏಕದೇಶಿತ್ವವು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ತಿಳಿಯುವ ಮರಿಯುವ ಭಾವಗಳಿಲ್ಲದೆ ದ್ವೈತಭಾವವು ಹ್ಯಾಗಿರುವದು ? ಯಾಕೆಂದಲ್ಲಿ ಕೇಳು. ತಿಳಿಯುವ ಮರಿಯುವ ಭಾವಗಳಿಲ್ಲದಿರಡನೇ ವಸ್ತುವದೆ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿಂಬ ಭಾವನೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆರಡನೇ ವಸ್ತುವದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿಂಬುವದೇ ದ್ವೈತಭಾವವು. ದ್ವೈತವದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಹೊರ್ತು ತಿಳಿಯುವ ಭಾವ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಹಾಗು ತಾನು ಏಕದೇಶಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಹೊರ್ತು ದ್ವೈತವದೆಂಬ ಭಾವನೆಯುತ್ಪನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಾನು ಏಕದೇಶಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿರುವದಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲಾದ ಕಾರಣ ದ್ವೈತವಾದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಲ್ಪನಾತ್ಯಾಗವಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಜೀವನು ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಅದ್ವೈತಮಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇತಾನಾಗುತ್ತಾನೆ.

### ೨೮ ನೇ ಭಾಗ.

ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವು.

೩ ನೇ ಪ್ರಕರಣ

ಕಾರಣ ದೇಹ ನಿರಸನಂ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಹೇ ಗುರುರಾಜ, ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಮಾದ್ದಾವ ಅಜಾನ್ಮನೋ, ಅದರ ನಿರಸನವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ?

ಗುರುಗಳು:— ಹೇ ವತ್ಸ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನದ ಉತ್ತರವಂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಶ್ರವಣಮಾಡು. ನಾನಾರೆಂಬುವದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲಿಂಬುವದೇ ಅಜ್ಞಾನವು; ಅದೇ ಅವಿದ್ಯೆಯು; ಹಾಗದೇ ಕಾರಣದೇಹವು. ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದದ್ದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣದೇಹವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗು ಅದರಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಿಪುರುಷನು ಆತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲಾದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೇ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಶುದ್ಧಮಹಾಪದಿಧಂ) ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಶ್ರುತಿಯಾದರೂ ಆತ್ಮನ ಶುದ್ಧತ್ವವಂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದರಮೇಲಿಂದಾತ್ಮಂಗಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ; ಹಾಗು ವಿಚಾರದಿಂದನೋಡಲಾಗಿ

ಆತ್ಮಂಗಜ್ಞಾನವಾಗೇ ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದಲ್ಲಿ ಕೇಳು. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನವಾದೊಡೆ ಅಜ್ಞಾನವಾಯ್ತೆಂಬುವದನ್ನು ದಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು ? ಅಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯವಾದ ಸಕಲಪ್ರಪಂಚವಂ ದಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು ? ಹಾಗು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೇಹಕ್ಕೆ ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನಾಕಾರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ್ಗೆ ಅದನ್ನು ದಾವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು ? ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಆತ್ಮಂಗಿ ಅಜ್ಞಾನವಾಗೇ ಇಲ್ಲ.

ಶಿಷ್ಯ:— ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಅಜ್ಞಾನವಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಾದರೆ ಹಾಗೆನ್ನನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ಗುರುಗಳು:— ಎಲೈ, ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಷುಪ್ತಜ್ಞಾನಂಗಳಂ ಆತ್ಮನು ಪ್ರಕಾಶಿಸದಿದ್ದರೆ ಜಾಗರ ಪ್ರವೃತ್ತವಾದನಂತರ ಇವ್ಯುಕ್ತಾಲವವರಿಗೂ ನಾನೇನು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ, ಹಾಗು ಸುಖರೂಪವಿದ್ದ. ಈ ಪ್ರಕಾರವನುಭವವಂ ಬೀವನು ಹ್ಯಾಗೆಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು ? ಯಾಕೆಂದೊಡೆ ಜೀವನು ಸುಮಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನಾಕಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ; ಆದಕಾರಣ ಆತಂಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅನುಭವವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬರುವದು? ಹಾಗನನುಭೂತವಾದ ಸುಮಪ್ತಿಯ ಅನುಭವವು ಆತನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು ? ಪರಂತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಆತ್ಮನು ಅಜ್ಞಾನವಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವದೆ

ಶಿಷ್ಯ:— ಹಾಗಾದರೆ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಯೊಳಗಣ ಅನುಭವದ ಬೋಧವು ಅನುಭವಿಸುವವನ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗಾಗುತ್ತದೋ. ಹಾಗು ಅವನು ಆ ಅನುಭವವಂ ಅದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸುಮಪ್ತಿಯೊಳಗಣ ಅನುಭವದ ಬೋಧವು ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಯಾಕಾಗುವದಿಲ್ಲ ? ಹಾಗು ಅನುಭವವಂ ಅನುಭವಿಸುವವನು ಅದೇ ಅವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ರಕ್ತನಾಗುವದಿಲ್ಲ ? ಇದನ್ನೆನಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಗುರುಗಳು — ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನಂಗಳುತ್ತರವಂ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರವಣಮಾಡು. ಒಬ್ಬಸ್ತ್ರೀಯಳ ಅಲಂಕಾರವು ಭಾವಿಯೊಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆಗ್ಗೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಪುರುಷನಿಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿ ಆ ಪುರುಷನು ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಕೇಗೆ ಹೋದನು. ಪ್ರಾರಬ್ಧವಶಾತ್ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಅಲಂಕಾರವು ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಕಿತು. ಆಗ್ಗೆ ಆ ಪುರುಷಂಗೆ ಈ ಆನಂದಕಾರಕ ವರ್ತಮಾನವಂ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ ದಾವಾಗ್ಗೆ ಹೇಳ್ವೆನೆಂಬ ಉತ್ಸುಕತೆಯುತ್ಪನ್ನವಾಯ್ತು; ಪರಂತು ವಾಗ್ಗೋ ವತೆಯಾದಗ್ಗಿಗೂ ಜಲಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವಿದ್ದಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಮೇಲೆ ಬಂದಕೂಡಲಾತನು ಅಶುಭ ವರ್ತಮಾನವಂ ಹೇಳಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಜಲದೊಳಗಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಅವನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಜಲದೊಳಗಿರುವಪರ್ಯಂತರ ಅಲಂಕಾರವು ಶಿಕ್ಕಿದ್ದೇಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತಿಳಿಯುವದು ಹ್ಯಾಗೆ ಮೂರ್ಖತ್ವವೋ ಹಾಗೇ ಆತ್ಮನು ಸುಷುಪ್ತವಸ್ಥೆಯೊಳಗಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಸುಷುಪ್ತಜ್ಞಾನಂಗಳನುಭವವಂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಆತನಿಗೆ ಆಗ್ಗೆ ಅನುಭವವೇ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆಂಬುವದಾದರೂ ಮೂರ್ಖತ್ವವು. ಆತ್ಮನು ಸುಷುಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಸುಖಜ್ಞಾನಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ, ಪರಂತು ಆಗ್ಗೆ ಅಂತಃಕರಣವು ಅಜ್ಞಾನಾಕಾರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಸುಖಜ್ಞಾನಗಳ ಬೋಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಹಾಗು ಆ ಅಂತಃಕರಣಾಂತರ್ಗತಗಳಾಗಿರುವಕಾರಣ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳಾದರೂ ಅಜ್ಞಾನಾಕಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಅದದರಿಂದ ಆಗ್ಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಹೇಳುವವ ಜೀವನಾದರೂ ಒಂಧ್ಯಾಂತರ್ಗತವಾದಿಂ ಅಜ್ಞಾನಾಕಾರವಾಗಿರುವಕಾರಣ ಹೇಳುವದಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಪರಂತು ಅನನುಭೂತವಾದ ವದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ಮೃತಿಯಾಗುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗು ಸುಖಜ್ಞಾನಗಳ ಸ್ಮೃತಿಯು ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದಾದಕಾರಣ ಅನ್ಯಗಳು ಅನನುಭೂತಗಳಲ್ಲ; ಅನುಭೂತಗಳವೆ. ಪರಂತು ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವಾಗುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಆ ಅನುಭವವಂ ಆತ್ಮನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಳಿಪ್ಪ, ನೀನೇ ಹೇಳಲ್ಲೋ, ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲೆಂಬುದನ್ನು ಅಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೋ? ಆತ್ಮಾತ್ಮಕವೆನಿಸುತ್ತದೋ ?

ಶಿಷ್ಯ:— ಅಜ್ಞಾನವೆನು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗದು; ಅದಕಾರಣ ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನ್ವಾತ್ಮಜ್ಞಾನವಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅದು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಮರ್ಥವಾದೀತು ? ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಆತ್ಮನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಗುರುಗಳು:— ಅಪಿಚೈ ಇರುವವಯಂತರ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುವದನ್ನು ಆತ್ಮನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ; ಹಾಗು ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನವಿರುತ್ತದೆಂಬುವದನ್ನು ಆತ್ಮನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜಾಗರ, ಸ್ವಪ್ನ, ಸುಷುಪ್ತಿಯೆಂಬ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಿತಯಕ್ಕೂ ಅದರೊಳಗಣ ಸರ್ವ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನಬಂಧ ಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ನಿತ್ಯಪ್ರಕಾಶರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನಿಗಜ್ಞಾನವದೆ, ಅಧವಾ ಆತ್ಮನೇ ಸ್ವತಃ ಅಜ್ಞಾನರೂಪನಿದಾನೆಂಬುದು ಹ್ಯಾಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದೀತು ?

ಶಿಷ್ಯ:— ಹಾಗೆಂಬುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಆತ್ಮಂಗಳಜ್ಞಾನವಲ್ಲ; ಹಾಗು ಆತ್ಮನೇ ಅಜ್ಞಾನನಲ್ಲ; ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಿದ್ದಾನೆ.

೨೮ ನೇ ಭಾಗ.

ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವು.

೪ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

ಮಹಾಕಾರಣ ದೇಹ ನಿರಸನಂ.

ಗುರುಗಳು:— ಹೇ ಶಿಷ್ಯ, ಸಾಕ್ಷಿತ್ವವಾದರೂ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಿಗಿಲ್ಲ; ಹ್ಯಾಗೆಂದೊಡೆ ಆತ್ಮಂಗಳಜ್ಞಾನವಾಗೇ ಇಲ್ಲ; ಹಾಗೆರಡನೇ ಅಧಿಷ್ಠಾನವೇ ಇಲ್ಲ, ಅದಕಾರಣ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇ ಇಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಆಧಾರದ ಹೊರ್ತು ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕು

ತ್ವತ್ತಿಯು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವೇ ಉದ್ಭವಿಸಲಿಲ್ಲೆಂದಮೇಲೆ ಅದರ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಉದ್ಭವಿಸಲಿಲ್ಲೆಂಬುವದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಕಾರ್ಯಾಜ್ಞಾನವಾವಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಆಗಿಲ್ಲೆಂದಮೇಲೆ ಅತ್ಮನು ದಾವವಸ್ತುವಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುವನು ? ಅದರೆ ಅತ್ಮಂಗೆ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವವಾದರೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವರಹಿತ ನಿತ್ಯಸಾಕ್ಷಿಯೆಂದೊಡ ಶುದ್ಧ ಚಿನ್ಮಾತ್ರ ( ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಜ್ಞಾನರೂಪ ) ಅತ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಕ್ಷಿತ್ವಕ್ಕೇ ಮಹಾಕಾರಣದೇಹವೆಂದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿಚಾರವಂ ಸಿನಗೆಯೇದೇವೆ

## ೨೯ ನೇ ಭಾಗ.

### ಗ್ರಂಥವರಿಸಮಾಪ್ತಿ.

ಗುರುಗಳು:— ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸೂಲದೇಹದ ನಿರಸನವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಬ್ಬಟ್ಟಿತೋ ಹಾಗೇ ಈಶ್ವರನ ನಿರಸನವೆಹದ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹ್ಯಾಗೆ ಜೀವನ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೊಡವ ನಿರಸನವಂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಹಾಗೇ ಈಶ್ವರನ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನಾಮಕ ದೊಡವ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಲ್ಲ ಜೀವನ ಕಾರಣದೊಡವ ನಿರಸನವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಹಾಗೇ ಈಶ್ವರನ ಅವ್ಯಾಕೃತ ನಾಮಕ ದೊಡವ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಹಾಕಾರಣದೊಡವ ನಿರಸನವಂ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಹಾಗೇ ಈಶ್ವರನ ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿ ನಾಮಕ ದೊಡವ ನಿರಸನವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಎರಡೂ ಸದಂಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸ್ವರೂಪವೂಂದೆ ಅವ್ಯಾಕೃತ ನಿರ್ವಿಕಾರ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕ ಜ್ಞಾನವೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮವೋ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ, ಅದು ತಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಆಮೇಲೆ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು ಅಪೋರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ ದೃಢಮಾಡಬೇಕು ದೃಢವಾದ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಿಂಹೈಯುಳ್ಳ ಪುರುಷಂಗೆ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ನೇದಗಳಾದರೂ ಸಮರ್ಥಗಳಲ್ಲ, ಅದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಮರ್ಥರಾದಾರು ? ಹಾಗು ದಾವನಾದರೂ ಮೂರ್ಖನು ಅವನಿಗೆ ವಿಧಿನಿಷೇಧಂಗಳಂ ಪೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಅವನಿಗೆ ಫಲಂಗಳ ಜರೂರವಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಅವನು ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಂಗೆ ಹೇಳುವದು ಹಾಗು ಅವನು ಕೇಳುವದು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲಾದಕಾರಣ ಗ್ರಂಥವಂ ಸಮಾಪ್ತ ಮಾಡಬೇಕಾದೊಡೆ ಎಲ್ಲಿವಾಚೆಯೇ ಇಲ್ಲೋ ಅಲ್ಲಿಗ್ರಂಥೋತ್ಪತ್ತಿಯು ಹ್ಯಾಗಾಯ್ತು ? ಹಾಗೆಲ್ಲಿಉತ್ಪತ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲೋ, ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದರೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದು ?

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ದ್ವೈತ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೇಂದ್ರ ಶ್ರೀಮತ್ಪದ್ಮನಾಭಯತೀಂದ್ರ

ವಿರಚಿತ ದಾಸಬೋಧ:-

—೩ ಸಮಾಪ್ತ: ೩—







